

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben hűsös hozzá:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kézreztetése
 vagy megőrzése nem vállalható.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Az egri név.

Önkéntelenül is az egri nők esete jut az embernek eszébe.

Ostromolták a pogányok Eger várát s a férfiak már alig győzték a folyton meg megujuló rohamokat visszaverni. Mintha maga a pokol valamennyi ördöge rohant volna az ellen a maroknyi magyar ellen. Ha levágtak százat, ezret az ostromlók közül: mintha csak annyival többen volnának. A védők ereje egyre lankad, mármár a vár elestét akarták ünnepelni az ostromlók, mikor...

Mikor a várfokán megjelentek az egri nők. Nem jöttek csillogó fegyverrel, páncéllal, sisakosan, mint a hogyan a régi görög történetekből az amazorokat ismerjük. Jóféle becsületes kondér volt mindeniknek a kezében, a kondérban pedig jól felforralt víz, fekete, fortyogó szurok. Ugy hozták, a hogy lekapták a tüzhelyről. Aztán neki azokkal a forró folyadékokkal az ostromlóknak. Ömlött a nyakukba a tüzes áldás, mint a zápor. A nem várt hadi eszközök megzavarták a pogányt; ingadozni kezdett a falvakra rohánók fekete tömege, a védők új lelkesedéssel, új erőre kaptak, rácsaptak a pogányra — s estére Te Deumot énekeltek a felszabadult Eger várában.

Azóta mondják, ha valakit bátorságért nagyon meg akarnak dicsérni, hogy kivivta az egri nevet! Hősköltevényeket irtak az egri nőkről, pedig a jeleneten kacagni is lehetne. Forró vízzel elzavart janicsárok! Fazekak az ágyuk ellen! Komikus dolog — de ez a tréfás játék komolyan ment: Magyarország egyik erős várát mentette meg a sáskamódra ráözönlő pogánytól.

Az egri eset jutott eszembe, mikor olvasom, hogy a kormány választójogi tervezete szerint jogot akar adni az intelligens magyar nőknek is.

Mennyi jó és rossz élcet fognak ebből faricskálni! Hát még az élclapok rajzolóinak micsoda pompás téma lesz: a szavazó honleányok és honmamák! Főzőkanál mint kortes jelvény. Konyhakötény, mint zászló. Csendőrszurony helyett női kalaptük. Női kortesek, a kik a választás befejezése után is folytatják két nappal előbb megkezdett rövidke kortesbeszédjüket stb. Írásban és képben meg lesz örökítve minden kezdő humorista próbálkozása — pedig tréfa ide, tréfa oda, nagyon is komoly és szükséges dolognak látszik ez a női szavazati ügy.

Olyasformán van a magyarság, mint volt Eger népe az egri nők vitézkedése idején.

Hála Justh Gyulának, a Jakaboknak, a nemzetiségi összetérhetetleneknek, Kristóffyknak és bécsi barátainak, odáig jutotunk már a választói jog dolgában, hogy a legrosszabbra lehetünk elkészülve. Behunyt szemmel és két kézzel fogják osztogatni a szavazati jogot mindenkinek. Az általános kifecamodott gondolkodás elharapózásának, járványszerű ragadás voltának semmi sem szembeötölőbb bizonyossága, mint hogy a magyar érzések legékesebb szavú, legtüzesebb lelkű apostola, Apponyi is Justh és Kristóffy választójogi tervezetét sürgeti. Jóhiszeműen teszi, az bizonyos; hiszen ő csak a jászberényi magyar hazafiakat ismeri s Jászberényben minél több a választó, annál több a hazafias magyar szavazó. Látott volna csak Apponyi választást Belényesben, Hunyadban, Fogarasban, Szolnok-Dobokában! Vagy nézze majd meg, mikor Budapesten az utca kirakatsörömpölések, revolverlövések közt választ a hazának atyát. Ott voltak mutatól a t. Házban az egyik fajtából Vlád Aurél, a másikkól Áchim András; pedig ezek még kezes bárányok voltak azokhoz az elemekhez képest, amelyeket Justh be akar segíteni. Valóságos új idegen pogány tábor fog megint nekiesni a magyarságnak; pogány és idegen, mert

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Klára és Mefisztó úr.

Írta: Boér Margit.

Egy feltűnő arcú ur állott meg a nyári mulatóhelyiség ajtajában. Csak az imént jött fel a lépcsőkön és a teraszon keresztül lépett a terembe. Kutató nézéssel jártatta végig szurós, fekete, igéző szemeit a körben ülő hölgyeken. Fehér, puha ruhát viselt és ugyanolyan színű admirális sapkát, a melyet uton-utfélen lehet a nyaraló férfiak fején látni. Termete magas, vékony volt, de rendkívül arányos, mozdulatai erővel és ügyességgel teljesek, egészben véve igen jó benyomást adtak, csak arca, azaz inkább annak kifejezése, rontotta a jó összhangot. Homloka fehér volt és élesen vált el ettől a fehérségtől felül a mélyen kikopott, koromfekete haj, alul pedig az erősen barna arc. Kis hegyes szakáll, élesen összeszorított, keskeny, élénk színű ajkai és fölöttük a lazán hagyott lefelé álló bajusz különössé tették az amugy is feltűnő arcot és valósággal ijesztő külsőt kölcsönöztek neki az éles, hideg, szinte kegyetlen nézés.

A cigány a négyesre harangozott be.

Kutatva nézett körül és végre megállapodott

tekintete egy rózsaszín ruhás, fehér arcú, lágy mozdulatu lányon, ki ugylátszik pár nélkül maradt a zürzavaros négyes előtti hangulatban. Haborás nélkül lépett felé és nyugodt meghajlással, igazi nemzetközi könnyedséggel szólt:

— Sebes vagyok. Kérem nagysád ezt a táncot, ha nincs másnak ígérvé. Fialat egymást megértő, vagy legalább is megérteni akaró párnak vagyok kíváncsi, a táncosnőm meg hirtelen rosszul lett. Kérem, ha teheti legyen segítségemre, hogy azoknak a rokonlelkeknek biztosítsanak egy pár négyesemközti nyugodt pillanatot, a mit a négyestől remélnék.

Figyelte a leány arcán a hatást, de azon sem zavar, sem sértődöttség nem látszott. Egész nyugodt, széles vonalú mozdulattal öltötte kezét táncosa karjába és hamiskás, vidám hangon mondta:

— Ez épen kapóra jött. Engem meg a táncosom hagyott itt. Mehetünk tehát kedves...

— Sebes vagyok.

— Inkább találja rá a Mefisztó név, én legalább ezt adtam volna önnek.

A férfi hirtelen megállott, visszalépett, kérdő, szinte sértően rámeredő tekintettel nézett a leányra, de az nyugodt maradt és nem rezzent össze, mint ahogy más asszonyok tették eddig.

— Ha már a világirodalom egyik alakjának

tett meg alter egójává, én is tudnám őnt az egyik lángész alkotásához hasonlítani. Egy pajkos, rakoncátlan, s e mellett talán egy kissé merész kóboldhoz.

— Talán Pukhoz?

A férfi hallgatott egy percig, azután elégedetten elmosolyogta magát.

— Még eddig nem akadt olyan, aki eltalálja gondolatomat. Igen jól van.

— Ah, ha mosolyog, egészen más az arc. Szelidebb lesz. Már nem is Mefisztó.

— Csókolom a kezét. Ez is ritkán fordul elő nálam.

— Oh, ez nem volt bók.

— Nem is arra mondtam, hanem a mosolygásra. De mondja, ki volt az az esztelen, aki egy ilyen táncosnőt itt tudott hagyni?

Tetsző szemekkel nézett végig rajta és ugylátszott, mintha percről-percre jobban gyönyörködne és melegebben érdeklődne méltóság-teljes és mégis gyerekes, komoly, és mégis vidám, játékos táncosnőjében.

— Muszáj azt igazán megmondani?

Telt, kicsiny ajkait tréfásan elfintorította, mint valami kellemetlen dolog előtt szokta tenni az ember.

— Nem muszáj. Világért sem muszáj, de szerettem volna ismerni.

Hiegenicus fodrászterem!

Zsigován János, uri fodrászterme

Rákóczi-ut.

Gerliczy-palota.

Vasut felé.

Elvállal minden néven nevezendő hajmunkát jutányos árrban. Villany vibráció, ugyszintén masszáz, manikür, stb. Nagy elővigyázat a tiszta kiszolgálásra.

egyiknek nyelve idegen, másinak becsületes hite nincs, de valamennyinek a szívében egyformán ég egy érzés: a magyargyűlölet emésztő lángja.

Ezt a rohamot a rendes hadi eszközökkel feltartani nem lehet. Fanatikus ostromunk lassan kifárasztja a komoly, higgadt védőket. Érezzük, hogy a nemzetiségiek és nemzetközies betóduló új özönével szemben már-már kisebbségbe szorul a magyarság, a hitéhez nyelvéhez, hagyományaihoz hű értelmiség. Elkeseredésünket fokozza, hogy ezt a polkoi sereget elvakult magyarok zuditották a nyakunkra. Sokan már-már kifáradva, ellankadva félreállanak. Kevesen vagyunk, gyengék vagyunk, vak a vezetők egy része — legyen, ami lesz.

Ebben a felfordulásnak induló helyzetben jön a nem várt segédcsoport. Száz-ezer, talán annál is több, intelligens magyar szavazó. Nők? Mit tesz az? Szívökben ott van a magyar családok tisztasága, hite, meggyőződése, minden valóságos és nemzeti tradíciója. Van elszántságuk, lelkesedésük. És magyarok, mindenek fölött magyarok!

A magyar nők már egyszer megmentették a pogányoktól, idegenektől Eger várát. Pogányok, idegenek rohamával szemben megint őket hívja a várfalra a nemzet gerince, hogy még egyszer, még szebben kivívják az egri nevet.

*

Zichy János a királynénak. Politikai körökben élénk feltűnést keltett az az újabb ischli távirat, hogy gróf Zichy János közoktatási miniszter, aki családjával együtt Auszélien nyaral, kihallgatáson jelent meg a király

— Az pedig teljes lehetetlenség, igazán képtelenség.

Halkan, dalamosan, elfojtott pajkossággal nevetett a leány.

— No ne bámuljon úgy reám. Ez a szigorú, kemény nézés még kihozza a sodromból és megmondom azt, amit egy jól nevelt leánynak soha sem volna szabad elárulni, hogy nem kért senki. Tudja, egyáltalán senki. És én nélkülük kedves Mefisztó ur, végig ültem volna ezt az élvezetes táncot. De nem busultam volna miatta. Oh a viláért sem busultam volna.

— Őszinte. Az első perctől őszinte. Már a nevemnél az. Tudja, hogy én még nem igen tapasztaltam ezt a tulajdonságot az emberek között? Sokan gondolták azt rólam, hogy Mefisztó vagyok, akik félték tőlem, de nem merték szemembe mondani. Még kevésbé nyíltan beszéltek a személyes dolgaikról. Maga egy gyermek. Ha el akar tőlem fogadni egy jó tanácsot, kérem hallgasson meg.

— Nem kerül pénzbe? — tréfált a leány.

— Oh, mit tudhat az anyagiakról egy ilyen . . .

— Bájós tündér, földre szált napugár stb. stb.

— Honnan gondolja, hogy én valami ilyen-félével kívántam volna untatni?

— Mert mások is így tesznek.

— Én pedig csak azt szándékoztam mon-

előtt. A távirat annál feltűnőbb volt, mert a félhivatalos jelentéshez nem volt hozzáfűzve az a megszokott, konvencionális toldalék, hogy a miniszter reszort-ügyekben tett jelentést a királynak.

Budapesti politikai körökben úgy tudják, hogy gróf Zichy János ischli útja szoros összefüggésben áll a politikai helyzettel. Azt is mondják, hogy a király most már határozottan kívánja a válság gyors és kielégítő megoldását s erre vonatkozólag kívánja hallani annak a véleményét, aki a pártok ádáz tusája közepette is meg tudta menteni tekintélyét.

Justh nyilatkozata.

A hadvezérek, Apponyi, Tisza ma folytatják vitájukat. Csatározó és erősen harcias hangon csupán Justh Gyula szól. Egy makói újságtudósító előtt kijelentette: elkerülhetetlen, hogy a Ház mondja ki, hogy az immár szentített törvények meghozatalának módja nem szolgálhat precedensül, sőt óva int a jövőre ennek a példának folytatásától.

— De ez a leggyöngébb forma és még nem egész terv, csak ötlet, melylyel a mi akciónknak éppen mérsékelt voltát akartam jellemezni. Viszont elengedhetetlen, hogy a Lex Vadászt az ugynevezett hárszabályrevíziót, amit ellenzék nélkül rendörök és szuronyos katonai kordon között szavazott meg a munkapárt, szó nélkül félre lökjék. Intézményes biztosítékot kell szereznünk arra is, hogy a karhatalommal való olyan visszaéléseket, aminőket most produkált Tisza, lehetetlenné tegyük.

— Elengedhetetlen feltételünk, hogy Lukács és Tisza és mindazok, akik a júniusi rémségben vezető szerepet vittek, távozzanak helyükről. Hatalmi aspirációink nincsennek, de

dani, hogy egy ilyen — bocánat, hogy a magas egekbe a sáros, prózai, szürke földre szállítom le — jóformán csitri kis leány talán még nem is ismerheti a pénzt.

— Kötőd. Lecke az unalmas, pápaszemes nevelőnk nélkül. S én, mint engedelmes leányhoz illik, fejet hajtok előtte. Nem haragszom, még csak nem is duzzogok. Beismerem, hogy a pénzhez csakugyan nem értek. Halljuk azt a jó tanácsot.

— Ne legyen őszinte. Soha se legyen őszinte.

Hát mit titkoljak el?

— Én tanítam? Haha . . . Ha tudnám, hogy engedelmes, jó tanítvány, mint a milyennek festette magát az iméat . . .

Valódi ördögi mosoly játszott ajka körül és arcának még kegyetlenebb kifejezést adott a fekete bajusz alól elővillogó hóleher logsor.

— No most egy cseppet sem szép és ha mindig ilyen lenne, el sem fogadtam volna még akkor sem, ha egyetlen fordulóra sem lett volna kilátásom egész éjszaka.

— Fél tőlem?

— Nem, csak nem szeretem így.

Egyszerre elsimult a férfi arca, szokatlanul lágyak lettek vonásai, s valami olyan érzés futotta át, ami ritka vendég lehetett nála, mert

viszont elveink megvalósítását minden eszközzel ki akarjuk küzdeni. Becsületes választójogi reformot követelünk s annak törvényerőre juttatását. Mi az alkotmány sértettségét megvédelmezzük és az ellene elkövetett bűnök expiálása alapján szívesen kötünk tisztességes békét,

Az új adótörvények és a város.

Lukács Ödön tanácsnok nyilatkozata.

Az új adótörvények közül a föld- és házadó törvények már életbeléptek. Nagyvárad város adóhivatala az ezekre vonatkozó katasztert már elkészítette és dacára az óriási munkának, Lukács Ödön városi tanácsnok intézkedéséből minden rendkívüli munkaerő igénybe vétele nélkül, a rendes személyzet végezte el a nagy munkát.

Az adóreform nehezebb része azonban még ezután következik. Ugyanis a kereseti nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója, bányaadó és személykereseti adó helyett jövedelmi adó lép életbe és pedig 1913. jan. 1-én.

Az új törvény annyiban mélyebben érinti a polgárságot, hogy 800 kor. jövedelem, mint lótmínimum, adómentes lesz; 800 koronától 3000 koronáig mérsékelt, 1—2 százalék lesz az adó; azonfelül a szellemi foglalkozással bírók adója 4 százalék, a másfoglalkozásúak adója 5 százalék lesz. Azonban minden adózó, tekintet nélkül a foglalkozásra, külön személyes jövedelmi adóval lesz megróva, még pedig progresszív kulcs szerint.

Az adó alá eső jövedelmek kipuhatólása — Lukács tanácsnok előadása szerint — sokkal szigorubb és körülményesebb lesz, mint eddig. A városi adóhivatal adatai alapján külön adóösszeíró bizottságok lesznek, akik min-

szinte megzavarodott utána és egy kis szünet mulva csendesesen, alázatosan mondta:

— Menjünk, keressük hát fel azt a boldogítandó párt.

Az utolsó szavaknál hangja már vissza, nyerte gunyos csengését, szeméi a szurós-éles tekintetet.

Elvegyültek a táncolók között.

A négyes megkezdődött. Elénk beszéd, zene, kacagás, az asztaloktól áthallatszó pohárcsengés, jókedvű kurjantás egybefolytak a rendező rekedt kiabálásával, amint jobbra-ba'ra ugrálva és hajladozva ismételtette: Itt a párok . . . Vízit még egyszer a szerelmesek kedvéért, . . . vizit a mamák kedvéért . . .

A párok perocszóra sétáltak előre-hátra, hajlongtak kacsesen, aki így nem tudott, az esetlenül, körbe fogóztak, kettővel-hárommal előbbre léptek, míg végre rendes szokás szerint az egészet összezavarták és akkor vidáman fogtak neki a csárdásnak, mintha valami nagyon kényes, terhes dologtól szabadultak volna meg szerencsésen.

A mamák boldogan mosolyogtak. Csakhogy már eddig baj nélkül eljutottak. Több négyes talán nem lesz és ha körtánc alatt ül a leány, az nem is olyan szegény. A vadásziló sötét levelei mindenütt bekavicsoltak a szőlős terembe és messzire előre nyújtották zöld ágait

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete Rákóczi-ut. 9. szám alatt a Széchenyi számloda mellett
fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban
Telefon 769. sz. legolcsóbb bevásárlási forrás. Telefon 769. sz.

den egyes adózót lajstromba foglalnak s ki-puhatolnak minden jövedelmi forrást, adatokat szereznek be, amiket beterjesztenek a kir. pénzügyigazgatóságnak, akinek közbejöttével az adókövető bizottságok állapítják meg kinek-kinek az adóösszegét. A jövedelem eltitkolás tehát sokkal nehezebb lesz, mint eddig.

Nevezetes újítás az is, hogy amíg a jelenlegi törvény alapján csak a haszonhajtó foglalkozást űzők jelentek meg az adókövető bizottságok előtt és pedig 3-3 évenként, az új törvény életbelépte után minden adózónak az adókövető bizottság állapítja meg az adóját, még pedig minden évben.

Ilyen szigorú intézkedések mellett ajánlatos, hogy az adózó polgárok, a herce hurcától és bírságoktól magukat megóvják s ezért lelkiismeretesen vallják be jövedelmeiket. A törvény u. i. a pénzügyi hatóságoknak az illető viszonyaiba széleskörű betekintést biztosít s ezt szankcióval is ellátja.

Az adóösszeírás, a jövedelem kipuhatolása, a kivetés és jogorvoslatok ellátása a városi adóhivatal teendőit nagyon megszorítja, s itt jelentkeznek az új adótörvényeknek a városra való hatása és pedig a személyzet szaporításának és a városkasz kibővítésének előtérbe nyomulása tekintetében. A városi adóhivatal helyiségei ugyanis már most is szűkek s tisztviselők össze vannak zsúfolva.

A másik hatása lesz az új törvénynek a városra az, hogy községi adót csak a ház, föld-, kereseti és bányajövedelmek után vetnek ki, míg a személyi jövedelmi adó után nem s mivel a törvény a kulcsot is leszállítja, a kincstári adó csökken s a 800 koronás létminimum szinten csökkenést okoz a községi adóban is. A városnak tehát az elmaradó bevétel pótlásáról más uton kell gondoskodni.

Lukács Ödön tanácsnok szerint az új adóreform, — mint azt már a városok kongresszusán is kifejtette, — a városokra hátrányos s ez oknál fogva is, aligha lesz hosszú életű.

Ugyanis a körülményes eljárás zaklatja a

polgárokat s az adminisztrációt is megnehezíti.

Hátrányos továbbá a városokra, mert a községi adó önállóságát is megszünteti és szerves kapcsolatot teremt a községi és kincstári adó között, sőt a községi adó feletti ítélkezés jogát is elveszi a városoktól. Ez pedig ellentétben áll a városok önállóságával és a város politikával.

A kiforrott pénzügyi tudomány s a fejlett városi politika azt követelik, hogy a városi adózás teljesen független legyen; ez felel meg az autonómiának, valamint a kincstár és a város pénzügyi érdekének is.

Miután az új adótörvényekkel elégedetlen lesz a közönség, s a városok és az állam várakozását sem elégitik ki, egy évtized múlva újból előkerül az adóreform, amely pedig csak arra az álláspontra helyezkedhet, hogy az ingatlanokat adják át az autonóm város és község önálló adóztatási céljaira, az állam pedig fedezze a maga szükségleteit a személyes progresszív jövedelmi adóból az u. n. általános vagyontkiegészítő adóból.

A tudományos elmélet is ezen álláspontot foglalja el.

Sérelmes továbbá a városra, hogy megszünteti a város azon jogát, miszerint a városi átírási díjat maga szabta meg és vetette ki. Az új törvény ezen városi illetéket a kincstári illetékekkel együtt veti ki s hajtja be s a városi illeték felett is a kir. pénzügyi hatóságok ítélkeznek. Az autonómia ezen lényeges tartalmát, a juris dictionak jogát is megcsönkíti az új adótörvény.

Ami a városi adóhivatal személyzetének szaporítását és helyiségek bővítését illeti, még nem nyilatkozott Lukács Ödön tanácsnok, mert a törvény gyakorlati keresztülvitelét nem ismeri tapasztalatból. Ha addig, míg a tapasztalatok mutatják a szükségletet, egyelőre kiegészítőket alkalmaz s csak ha az új reform hatását teljesen megismeri, akkor állapíthatja meg a városi adóhivatal belső kezelését, a rendszert s előterjesztést tesz a személyzet szaporítására nézve.

— Miért nem táncolta az előbbi hosszú táncot? — kérdezte.

A leány kacagott. Tiszta szemével ránézett és őszintén szólt:

— Mert nem kérte senki.

— Hm.

Mefisztó ur lehajtotta a fejét és csodálatosan elsimult az arcán minden vonás, amikor beszélni kezdett.

— Ugy érzem magamat, mint régen, kamaszkoromban, otthon . . . Azóta sem volt otthonom . . . Mintha a langyos tavaszi estén jászmin virág illata lengene körül, mintha halanám a kemény lépésű gulya kolompaszait, amint elmennek előttünk. Olyan kedves zene volt ez akkor a hazatérő pásztorgyerekek tülkölésével és a völgyből felhallatszódó békakurutytyolással együtt.

Oh, ha majd eljön mihozzánk, úgy érezheti magát nálunk, mint hajdan otthon. Van virág, viz és békakurutytyolás . . . Mért mondja, hogy azóta sem volt otthon? Hiszen az embernek az mindig kell, hogy legyen.

A férfi ránézett tündő, mélyen elgondolkodó arccal és szemében avval a különös csillogással, melyet az olyan embernél lehet látni, aki váratlanul nagy-nagy kincsre talál és egészen szeliden, szinte ábrándos melegséggel mondta:

— Nekem csak volt és . . . talán lesz.

Madarassy államtitkár megérkezése.

A margittai kerület munkapárti képviselő-jelöltje: Madarassy Gábor pénzügyi államtitkár tegnap este 7 óra 20 perckor megérkezett Nagyváradra, a már előre megállapított program szerint.

Az államtitkár és kísérete számára fényes első osztályú kupét csatoltak a gyorsvonathoz. A fogadtatásra dr. Bánóczy Kálmán főispáni titkár ment ki a pályaudvarra s ő fogadta az érkező államtitkárt.

A gyorsvonat rendes időben robogott be. A mozdony után az első kupé ablakából kiintett dr. Ertsey Péter, jelezve, hogy melyik kocsiiban érkezik az államtitkár.

A fogadtatás igen egyszerű és közvetlen volt. Dr. Bánóczy Kálmánnal melegen kezet szorított az államtitkár, majd pedig bemutattatta magának Németh István helyettes pénzügyigazgatót. Németh Istvánnal beszélgetett egy két percig s aztán a peron közönségének sorfala között, kocsijához vonult kíséretével együtt.

Az államtitkár társaságában érkeztek: Grün János min. tanácsos, Lukács Sándor min. tanácsos, Balassi Antal min. osztálytanácsos, Karáson Antal, az államtitkár titkára; aztán: ifj. Madarassy Gábor az államtitkár fia, továbbá dr. Schiller L. a Pester Lyod főszerkesztője s Losonczy Dező a Budapesti Napló munkatársa és a következő országgyűlési képviselők: Almássy László, dr. Ertsey Péter, Kiss Ernő, Siegescu János s Bujanovits László.

Az államtitkár kíséretével a Rimanóczy szállodába hajtatott. Itt megjelent előtte dr. Miskolcsey Ferenc főispán s az ő társaságában foglalta el szobáját, hol hosszasan elbeszélgetett a főispánnal. Este fél 9 órakor dus terített vacsora volt.

Az államtitkár itt tölti az éjszakát s innen reggel 7 óra 18 perckor utazik Margittára. Kíséretéhez csatlakozni fognak a biharmegyei munkapárti képviselők is, akik még tegnap megérkeztek Nagyváradra.

A margittai lovasbandériummal fogadják jelöltjüket. A bandérium 200 tagból áll. A vonat 11 órakor érkezik Margittára. Pont 12 órakor fogja megkezdeni programbeszédét Madarassy Gábor, mely után fényes bankett lesz. Bankett után az egyes községek deputációt fogadja az államtitkár s a délután 5 órakor induló személyvonattal elutazik Margittáról. Váradra este fél 10 órakor érkezik meg s háromnegyed 11 órakor tovább utazik Pestre.

Három évre soroznak! Az új véderőtörvény tudvalevően a lovasság, tüzérség és a tengerészet kivételével kétéves szolgálatot kontemplál. Ha a dolog tényleg így állna, akkor körülbelül ötvenezer ember részesülne már az idén a kétéves szolgálat kedvezményében. Ennyi ugyanis körülbelül a legfőbb csapatnem, a gyalogság évi ujoncszükséglete. A valóság azonban az, hogy bár a törvény minden rendelkezését végrehajtják, a kétéves szolgálat álta-

A tarka lampionok vidáman himbálóztak a nekihevült táncosok felett.

Az egész kép kedélyes volt és barátságos. Mefisztó ur is felmelegedett mellette. Mikor helyére vezette a leányt, engedelmet kért öreg kisértőjétől, hogy otthonukba felkeresse őket. Aglájá néni, — ki valami öreg nagynénije volt a leánynak, — örömmel adta meg az engedélyt.

— Klára úgy is sokat van egyedül, — mondta. — Mi még ismeretlenek vagyunk itt. Tehát Klárának hívják.

Azontúl nem táncolt a férfi, hanem szemmel kísérte Klárát. Láta, hogy egy-egy fordulóra elviszik, de mégis csak többet ül. S ez nem bántja. Elvezetett táncol, de nevetve csacsog néniékével, mikor ülni kénytelen.

Kik lehetnek, hogy még nem fedezte itt fel senki ezt a pompás kincset? Elcsipett egy rendezőt és megkérdezte.

— Ah, még mi sem ismerjük őket. Nemrég kerültek ide. A falu feleit álló várszerű régi kastélyt vették meg és ott laknak. Nem érintkeztek még eddig senkivel. Csak annyit tudok, hogy készpénzzel fizettek.

— Hm. Akkor Mefisztó urhoz hozzá szegődött nagyon a szerencse. Egy ilyen érdekes, szép leány és készpénz, — morfondirozott gúnyosan magában.

Később oda ment a leányhoz és leült melléje.

Megjelent Nagyvárad szenzációja!

„Levél Nagyvárad város közönségéhez“ Igyekezzen mindenki megszerezni.

Ma kerül kiosztásra. Kiosztják a MESSENGER BOYOK.

lános behozatalig átmeneti időszakot állapítottak meg és a hadügyi kormányzat az idén még három évre soroztat. Illetékes helyen azt a felvilágosítást kaptuk, hogy egyszerre nem lehet áttérni a két éves szolgálati alpra már csak azért sem, mert a hadseg megállapított és előírt eddigi létszámában is nagy hiányok vannak és ezt előbb pótolni kell. Az átmeneti időt a hadvezetőség 1915-ig tervezi.

Bűnesetek a vidéken.

Hány bűncselekményt követtek el a múlt hóban Biharvármegyében

Nem Nagyváradról lesz szó. Az olvasó értesül a Nagyváradon történt bűntettekről még aznap a hírlapokból. Ami riportereink még aznap megtudnak minden valamirevaló dolgot, ami Nagyváradon történt, hiába titkolódik a rendőrség sok esetben.

Ámde a vármegyében történtek elenyésző csekélyisége jut a közönség tudomására. Ez talán onnan van, hogy a vidéki tudósítók nem minden dolgot tudnak meg, vagy legalább is nem mindent hoznak a lapok tudomására, pedig nagyon sok, vagy talán még több, mint Nagyváradon, érdekes dolog történik meg Biharvármegyében.

Egy kis rövid statisztikát fogunk az olvasó elé tárni a Bihar megye területén a múlt hóban történt bűntettekről.

1. *A királyi család ellen* elkövetett sértés egy esetben fordult elő, a belényesi járásban.

2. *Hatóság elleni erőszakot* 2 esetben követtek el. Érdekes, hogy miadkettőt végrehajtóval szemben. Tehát a falusi ember sem szereti a végrehajtót.

3. *Alkotmány elleni vétség* 1 esetben történt a derecskei járásban.

5. *Pénzhamisításnak* 4 esetben jött nyomára a csendőrség. Ne valami nagy dologra, holmi gépekkel berendezett műhelyekre gondoljon az olvasó. Mind a 4 esetben cigányok a hamisítók s eszközeik a legprimitívebbek. A múlt hóban a cigányok 10 és 20 koronás aranypénzeket hamisítottak. A hamisítás módja nagyon egyszerű. Közönséges forró gipszbe egy valódi aranypénz egyik oldalát öntik bele, a másik darab gipszbe pedig az aranypénz másik oldalát. A kihűlt gipszbe, az így támadt üregekbe öntik bele a meleg ólmot. A hamisítvány mindkét oldala sikerült, csupán a szélén levő körirat elmosódottságáról és a pénzdarab tompa csengéséről ismerhető fel. A hamis pénz csengése tompa, míg a valódié kellemes hangzású.

6. *Verekedés* 87 esetben volt. A legtöbb korcsnában folyt le. Kettő azonban utcai orvtámadás volt.

7. Már sokkal több *lopás* történt a múlt hóban, mint júniusban. Míg júniusban 121 lopást követtek el, már júliusban 136-ot. Ezek közül legtöbb esik a magyarcsékei és az élesdi járásra.

8. *Rablás* 13 esetben történt. Ebből nagyobb, amelynél még embereket is megtámadtak, 8 volt.

Volt még ezenkívül 47 tűz, valamennyi kisebb pusztítást okozott, 13 csalás és 5 sikkasztás.

E kis statisztika leghívebben mutatja, hogy mennyi minden történik egy hónap alatt a vármegyében. A felsorolt bűnesetek közül a legtöbb a magyarcsékei járásra esik. Ezek azok, amelyek a hatóságoknak is tudomására jutottak. De még számtalan azoknak a száma, ame-

lyet nem tudtak meg a hatóságok. Sajnos, de a jegyzőt, aki kulturát akar terjeszteni közöttük, leveréssel fenyegetik, míg a bűnöst, a tettest elrejtik. Hiszen itt volt példának a hegyközsáldobágyi rablási eset. Csupán 10 ember ellen indítottak vizsgálatot, csak ez esetben bűnpalástolásért.

Közgazdasági állapotunk 1911-ben.

A kereskedelmi és iparkamara évi jelentése.

Közgazdasági állapotunk legigazabb tükrét évről-évre a kereskedelmi és iparkamarák adják, évi jelentéseikben. Ezekben látjuk valójában, hogy közgazdasági életünk mielő fejlődést mutat, hol és mely téren van egészséges haladás, vagy visszafejlődés.

A nagyváradai kamara évi jelentése minden évben egyike a kamarák legtanulságosabb jelentéseinek, mert bár nem ad ki vaskos kötetet a közönség kezébe, de tartalma annál hübb, igazabb képét mutatja Nagyvárad és Bihar megye közgazdasági életének s úgy egészében, mint részleteiben gondos tanulmányt, szakszerűséget árul el.

Az 1911. évről szóló kamarai jelentés most jelent meg s bátran sorozható az eddigi jelentésekhez, amelynek tartama sok tanulságos dolgot hoz felszínre, s bárki hasznos dolgokat merithet belőle s elismeréssel adózhat dr. *Sarkadi* Lajos titkárnak gondos tanulmányáért.

Az egyes fejezetek igazolják úgy kereskedelmünk, mint gyári és kisiparunk örvedetes fejlődését.

Az érdekes bevezető általános részt a következőkben adjuk:

Az előző években elgyengült, de az 1910. év erőgyarapító hatása alatt mindinkább erősödő gazdasági szervezete.ünk az 1911. évben mármár a felépülés elé jutott. A teljes felépülést azonban ugyanazon, a szervezetet közvetlenül támadó kóros befolyások akadályozták meg, melyek az 1910. évben annyira lassították gazdasági életünk lábadozását.

A lefolyt évben is egyre fokozódó általános drágaság, mely az élelmicikkek körében, különösen a városokban, itt is leginkább a gazdasági élet nagyfontosságú tényezőire: a kereső középosztályra és a termelő munkásságra nehezedett ólomsúlylyal, — volt akadályozója elsősorban annak, hogy a javulás útjára jutó beteg a teljes felépülésig eljuthasson.

Csatlakozott hozzá e visszatartó hatásban a természetszerűen vele kapcsolatos munkabéremelkedés, mely a termelési költségekre hatván, iparunk fejlődését a külföldi, de különösen a velünk egy vámterületen működő, különben is előnyösebb helyzetben élő osztrák iparral szemben, lassabb tempóra szorította, minek folytán a jobb terméshozta fogyasztóképeség gyarapodásának eredményét javarészen az osztrák és külföldi iparának volt kénytelen átengedni.

A lefolyt év élénkülő kereskedelmi forgalmának jelentékeny, még meg nem szokott és így át sem igen báritható terhe volt: az előző évben életbe lépett vasuti szállítási díjemelés, mely kapcsolatban a még mindig napirende-

levő szállítási zavarokkal, nagyban devalválta kereskedelmi forgalmunk eredményeit.

Mi sem természetesebb tehát, mint hogy a lefolyt évben úgy a vámterület, mint Magyarország fizetési, sőt kereskedelmi mérlege is rosszabbodott.

Pedig országosan is, az ipar igen sok ágában, határozottan élénkebb tevékenység volt tapasztalható és a kereskedelmi vállalatok forgalma is jelentékenyen emelkedő tendenciáról tanuskodott, sőt a pénz- és hitelviszonyok is egész az év szeptember haváig előnyösek voltak és a pénz a vállalkozási kedvnek könnyen és szívesen állott rendelkezésre.

A fellendült gazdasági tevékenységnek kétségen felül legnagyobb indító oka a vártnál bár kisebb, de mindazonáltal, általában véve, jónak jelezhető terméseredmény, melyhez állandóan jó árak fűződven, a fentebb részletezett fejlődést akadályozó tényezők elhatalmasodásának gátjait szolgálták.

Ez okon számolhatunk be a lefolyt évről, mint olyanról, mely a rég várt szebb jövő perspektíváját tárta elénk.

Sajnos, hogy a bizó emberek optimizmusa nem fordult kellő figyelemmel a gátló körülmények felé és csak a hajtóerőnek engedve, a szebb jövő csillogó délibábja felé rohant, a nélkül, hogy egy kis pesszimizmussal az útjában levő akadályokra, kellő figyelemmel haladt volna a reális valóság felé.

A szeptemberig könnyű pénz- és hitelügyi helyzet, a nyugodtabb politikai viszonyok, a jó termés, a megakadt kivándorlás, sőt a kivándorlóknak tömegesebb visszajövele, a fogyasztás és forgalom nagyobb arányú növekedése a vállalkozási kedvet felajzotta és nemcsak régi, jól megalapozott vállalatok igyekeztek üzemük szélesítésével az emelkedő conjuncturát kihasználni, hanem újabb vállalatok is szokatlan számban létesültek.

Különösen tapasztalható volt a fellendülés az építőipar körében és ezzel kapcsolatban a telekvásárlások körül országosan, de kiváltképp kamarai székhelyünkön, a hol eddig elképzelhetetlen áron cseréltek gazdát a telkek és egyre-másra alakultak a telekértékesítő cégek, melyek tevékenységüket a közeli nagyobb városokra is kiterjesztették.

Ezt a rohamos, majdnem azt mondhatnók. kellő óvatosság híján, való fellendülést váratlanul érintette az ősszel beálló feszült politikai helyzet, mely oly mérvű pénzelvonásokat eredményezett a vámt-területről, hogy az OMB kénytelen volt szeptember havában az eddigi 4% os kamatlábat 5 %-ra emelni.

A bankráta emelése és a vele kapcsolatosan sietve visszavonuló külföldi és hazánk vidéki pénzügyintézeteinél nagymennyiségben elhelyezkedett osztrák-, különösen cseh-tőke hirtelen elvonulása a kedvezően induló év gazdasági eredményeit nemcsak azzal kezdte veszélyeztetni, hogy pénzügyi, a hitelviszonyok időleges megnehezedésére kellett számítani, hanem még inkább arra, hogy az utóbbi években amugy is elszaporodott és azonfelül sűrű tőkefelemelések révén nagyobb keresetre számító és ennél fogva ipari vállalatok létesítésében is résztvevő pénzügyintézetek nem lesznek képesek a feljött irányuló legitím igényeknek megfelelni és ennek folytán a létesült, vagy üzembevitést eszközölő ipartelepek is szorult helyzetbe jutnak.

Ez az aggodalom, az év vége felé, kétségtelen jelenségekben realizálódott és csakis az OMB körültekintő és igazán dicséretreméltó működése tette lehetővé, hogy az 1911-iki gazdasági évet — bár a jövő iránti aggodalommal-vegyes eredménykedéssel — megelégedésre zárhattuk, a mi csak úgy volt lehetséges,

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség tudomására juttatni, hogy a

„Szabadság“ kávéházat

megvettem és azt ünnepélyesen megnyitottam, a hol kitünő tisztán kezelt saját termésű Tokaj hegyaljai boraimat nagyon jutányos árban szolgálom ki

(csak egy próba és mindenkit meg fog győzni a boraim valóságára). Naponta Kovács István jól szervezett zenekarra játszik. A n. érd. közönség becses pártfogását kérve kiváló tisztelettel

FRANCZÓVSZKY GYÖRGY

»Szabadság« kávéház tulajdonos. Nyitva éjjel-nappal. Állandó bérkoziállomás.

hogy az OMB. eszközeit, eddig még soha nem tapasztalt arányban vették az érdekelt pénzintézetek igénybe.

Teljes eredményü a lefolyt év csak államháztartásunkra volt, legalább a kamarai területünkön beszédett egyenes- és fogyasztási adók eredménye arról tanuskodik.

Mint a múlt év gazdasági helyzetének egyik jelentős mozzanatát kell kiemelnünk azon örvendés körülményt, hogy az 1911. évi kivándorlási statisztika stagnáló állapotot tüntet fel. A kivándorlás nem emelkedett, sőt az — eltekintve az Amerikába való kivándorlástól — jelentékenynek nem is tartható. Nem kívánunk ugyan e tényből vérmes következtetéseket leszűrni, mindazonáltal úgy véjük, hogy e kedvező helyzet a gazdasági viszonyok általános javulásának, különösen pedig a munkaalkalmak szaporodásának is tudható be.

Tisza István válasza a margittai munkapártnak. A margittai munkapárt jelölő üléséből üdvözölte gróf Tisza Istvánt is. Az üdvözlő táviratra tegnap érkezett meg a válasz Wertheimstein pártelnökhöz, melynek szövege a következő:

Kedves Barátom!

Fogadd és tolmácsold kérlek, szíves megemlékezésedért, hálás köszönetemet. A mai nehéz viszonyok között hatványozott fontossággal bír, hogy pártunk minden tagja megtegye kötelességét és nem kétlem, hogy elvünkhez való odaadó ragaszkodásod, megfogja teremni gyümölcsét.

Tisza István.

Razzia a nagnváradai nyomortanyákon.

Péntekről szombatra virradó hűvös hajnalban egy sereg álmos, fagyúrt galléra ember, egy szakasz rendőr s öt rendőrtiszt állott a városháza előtti téren. Poros, rossz ruha, gyűrött arc fénytelen szemek s fáradt, lomha mozdulatok voltak a legszembeötlőbb dokumentumai egy átvirasztott éjszakának. Még elhangzott egy-két erőltetett hajnali kacagás, tompított hangú vezényszó s aztán gyors kézfogások, sok-sok «ajánlom magam» meg «szervusz» és három perc múlva abszolút csend borult a kivirradt tere.

S ha a kávéházak beapiali lumpjai látták ezeket a civileket, amint nagyokat lépve siettek át a Fő-utcán, hát semmi kétségük nem lehetett az iránt, hogy ezek most a Rédey-kertből jönnek valami apacskonferenciáról.

Ezek az apacsleganciával öltözött emberek rendőrtisztek, újságírók és műkedvelők voltak, akik végtelen örömmel és izgalommal élvezték végig az idej első nagy bűnügyi razziát.

A razzia! . . . Lúktató, fényes világvárosok szomorú tükre. Olyan érzés fogta el az embert, mikor kiindultunk a legutolsó Wolfrámkörtés, tükrös kávéházból, mint mikor liften lefelé szállunk valami különös, fekete és primitív világba. A mi városi, kéayes orrunk bosszan-

kodva vette észre a szűk éjjeli tanyákon a bocskort s az egyik ivóban a dróton imbolygó petroleumos lámpa láttára Fráter bejáratója jutott eszünkbe. — A nyomorságra a rendőr apró tűzű kis gyútlával világít rá, szemébe nézünk a csavargónak, fölverjük álmukból a külvárosi hideg korcsmák asszonyait s elrejtett vendégeket, ide menekült nagyobbstíliu gazembereket menesztünk a lovasrendőrökkel be az idáig fénylő városba —: ez a razzia. Tulajdonképpen utálatos és izléstelen éjjeli munka, de van benne valami izgató. Meglepni egy sereg gyanútlan embert, élvezni a zavarukat, egész bátran rányitni a titkos tanyák sápadt, vakmerő alakjaira, kikérdezni legrejtettebb magánviszonyaik felől és szemükbe mondani az írásbeli adatok alapján, hogy

— Hazudsz gazember —: ez adja meg a razziának azt a piros, izgató színét. Ezért a kis évezetért tíz uri ember, ügyvédek, orvosok jöttek velünk.

Indulás.

A Magyar Koronából indultunk el. A razziát Bartha Béla oktató rendőrkapitány vezette. Résztvettek még a rendőrség részéről: Egely Lajos bűnügyi rendőr-kapitány, Bodó László, Erlich Imre és Klemens Dezső rendőrfogalmazók. Rendelkezésünkre állott 15 gyalogos rendőr és 4 lovasrendőr.

Lementünk a Kapucinus-utcán. Mindjárt a Nagypiac szögletében ott van Kohn Albert italmérési helyisége. Éjjeli fél 12 óra van s a korcsmából kellemetlen, rekedt hangú dalolás hangzik ki.

Mikor betódulunk, a korcsmáros ijedten ugrik föl. Előre szalad Bartha felé és megrémülve mentegődzik:

— En mondtam nekik, én mondom is nekik, hogy ne ordítsanak. Én nem tehetek róla édes kapitány ur.

— Hallgas! Csend legyen itt! . . .

Egy másodpercre néma csend áll be. Koppott sárga kabátokban hat ember ül összevissza az asztaloknál. A leggyanusabbhoz odalép Bartha.

— Hogy hívják?

— Nagy Imrénének.

— Mit keresel itt?

— Dolgozom a kövezésnél.

— Hol van a munkakönyved?

— Nincs nálam.

— Ugy? . . . Van rendes lakásod?

— Van. A Liliom-utcán.

— Hányadik szám?

— Negyvenedik.

— Te, hisz annyi nincs is abban az utcában. Hát miért hazudsz?

— . . .

— Van pénzed, amiből megélhatsz?

Int a fejével, hogy igen.

— Mutasd.

Kiderül, hogy egy vasa sincs. Bartha megérinti a pálcájával a vállát és előre tolja.

— Na mehetünk.

Ez volt az első otthontalan ember.

A sarokban sunyin meghúzódik egy alak.

— Te vagy az Jóska?

Az öreg csavargó vigyorog.

— Ne-eem.

— De hogy nem! . . . A reszketős hangú Jóska. Gyere csak elő.

Ezt is viszik. Ez az öreg mindig azzal akarja magát kihuzni, hogy kérem, én dolgoztam Réz kapitány urnál . . . T. i. tényleg dolgozott egyszer, ezelőtt, három évvel.

A többi óda.

Atvágunk a Nagypiacot. A másszó tövében a földön alszik egy magyar. Tudja igazolni magát. Nem bántjuk, csak utasítást kap, holnapra gondoskodjék fekvőhelyéről.

A Kolozsvári utca szögletében mint a csillógó hátú pókok, úgy húzódnak meg a mulatóhelyek. Sáros frakku cigányok muzsikálnak bent. Ahol nem félnek a rendőrtől, ott mosolygó arcokkal fogadnak.

Eldugva sötét pinceajtót ráz az egyik rendőr. Özv. Friedmann Jakabné zugkorcsmája. Tizenhat falépcsőn ereszkedünk le a pincébe, ahol már fölrajzott egy csomó alvó ember.

Az egyikre ránéz a kapitány.

— Miért nézel olyan gyilkos módon?

Nem felel. Végig kérdi az adatok iránt, de ki sem nyitja a száját. Csapzott szakállus szurós szemű gazember. Ehrlich fényképet vesz elő.

— Ez az, állapítják meg s már föl is öltöztették a rendőrök.

Kint az utcán már csöndület vár bennünket. Soba ennyi gyanus rossz nézésű pasast nem láttam. S ha megjelenik egy egyenruha, hirtelen szétrebbennek.

A »Szöllőfürdő«-höz is benézünk. A csapláros sokáig nem gyújt világot.

A sötét helyiségben egyszerre husz ember kezében surlódik a gyufás skatulya. Itt akad egy hórihorgas cigány, aki bamis nevet mond.

— Hisz a könyvedben nem Gábornak vagy beírva, hanem Györgynek.

— Tessék megengedni, de nagyon álmos vagyok s azt sem tudom, hogy hogy is hívjak.

És sorra jönnek a rossz levegőjű, füstös odok. A legtöbb helyen öreg zsidó asszonyok a tulajdonosok. Sinte kellemetlen látni, menynyire reszketnek az existenciájukért.

Rajvonásban átgyalogolunk a szőlősi dimbes-dombos, szederindás legelőn is. Elibénk fénylenek már a Pec: partján a csillagvárosi villanylámpák.

Wasserstrom Adolf szállóját vesszük kéz alá. Az istállóban széles jászol, benne hortyog egy nő. Körösi Marinak hívják s Cécékéről való. Kóssál már hetek óta s valaki úgy szájon ütötte, hogy földagadt ajkakkal találtuk a jászolban.

A szénapadláról négy körözött bácsit hoznak le. Az egyik nyög.

Beteg vagyok. Nyilalásom van.

— Nem baj bátyám, majd bevisszük a kórházba

— Inkább itt maradok tekintetes kapitány ur. Majd kinyomom én.

De aztán beletörődik abba, hogy behozzák.

A sályi uton két ur sétál. A Jégpincéből jöttek. Igazoltatjuk őket. Kiderül, hogy két nagy családú ember. Erősen szégyellik, hogy leleplezték őket. Hamar elnyeli őket az éjszaka.

Diósy Soma

cimfestő, zománc-tábla készítő

TELEFON 839.

Kérem csak a telefont használni.

A *Sigfried* udvarban majd leszédültünk. Gyalázatos piszok és bűz fogadja az embert. Disznóólban alsznak vidéki emberek. A konyhában a spóron két legény aludt.

A *Dátyim*-féle putriban 16 felnőtt ember szorongott. Köztük egy házaspár is. A fehér fal fekete a svábbogaraktól. Ide már mi nem is merünk bemenni. A rendőrök kitzukolják az előállítandókat.

— Most le a jasszanyáral — adja ki a parancsot Bartha. S végig menve még vagy 10 lebayou, kiérünk a Rhédey-kertbe. Itt már füttyökkel adunk jelt egymásnak.

S a vizes fűvön szinte nesztelenül haladunk. Minden bokor gyanus. Ahol éppen a legsűrűbb a liget, ott bukkanunk egy társaságra. Négy mandzsettás jassz osztozkodott a lopott zsákmányon. Az egyik megugrik mire hirtelen parázs üdözés kerekedik.

Két lovasrendőr utána vágat. Öt perc s a pasas köztük van. Piesz József. O ma a tizenhatodik.

Az összefogottakat a toloncházban helyezik el. Tegnap már el is toloncoltak közülök hatot; a többit lezárják.

Humor.

*

Az új cím.

— Justh Gyula leteszi a valóságos belső titkos tanácsosi címet, de azért mégis v. b. t. t. marad.

— Nem lehet.

— De igen. Csak hogy a v. b. t. t. ezt fogja jelenteni: voltam belső titkos tanácsos.

*

Gondos szülők.

— Amikor a férjemmel össze akarok veszni, előbb rendesen elküldjük a gyerekeket.

Ezért van hát édesem, hogy a kedves kicsikéket olyan gyakran látom a sétatéren.

*

Szinpadí szerzők közt.

— Legujabb szindarabomban csupa becsületos ember szerepel.

— A darab tehát akkor nem napjainkban játszik?

*

Egy papucshős naplójából.

A házasság tulajdonképp nem más, mint egy vár. A kik kívül vannak szeretnének bejutni s a kik bent vannak, hej, de szeretnének kijutni belőle

*

Az esernyő.

Két vendég beszélget a kávéházban.

— Azt hiszem, mi már tavaly találkoztunk ebben a kávéházban.

— Hogyan! Ön megismert engem?

— Önt nem, hanem az esernyőjét.

— Lehetetlen! Hiszen az tavaly nem volt az enyém!

— Nem ám, mert az enyém volt.

*

Művészek közt.

— Találd ki, mennyit kerestem Amerikában, mint tenorista?

— A felét annak, a mennyit mondani akartál.

— Nem, nem — valamivel mégis többet.

UJDONSÁGOK.

* **Szt. Lőrinc-bucsu.** Ma, vasárnap tartják Biharpüspökiben a templom felszentelésének évfordulati ünnepét a népszerű szt. Lőrinc bucst, mely alkalommal az intulás nagymiséjét *Fetser* Antal püspök tartja fényes segédlettel; dr *Mazurek* Gyula püspöki szertartó pedig ünnepi szent beszédet mond.

* **Szent István-napja Esztergomban.** Esztergom az idén is egyházi és hazafias ünnepségekkel üli meg dicső szülöttjének, Szent István királynak emlékezetét. — A két napra tervezett ünnep kiváló alkalmul szolgál az ősrégi város tömeges felkeresésére és nevezetességeinek megtekintésére. — A program szerint augusztus 19-én este Szent István születési helyét és a bazilikát nagyszerűen kivilágítják és a várbástyán toronyzene lesz. Az ünnep reggelén a város polgársága díszfelvonulást tart a várba, dicsőült nagyjaink: Szent István, Szent László és Szent Imre ereklyéivel. A körmenetet dr Fehér Gyula praelatus-kanonok vezeti és abban a vármegye és város notabilitásai is résztvesznek. A főszékesegyházban dr Rajner Lajos püspök, érseki helynök nagymiséje alatt a kóruson ifj. Buchner János karnagy egy orchesterális mesterművet dirigál. Az ünnepi szónok Guzsvenitz Vilmos c. kanonok lesz. Majd Vimmer Imre polgármester a közönség nevében megkoszoruzza Szent István születési helyét, a Simor János hercegprímás által korhűen és művésziest restuált várkapornában. Kiemelkedő lesz az egyháztörténeti hangverseny is a belvárosi templomban a kiváló zene-művész Bogisich Mihály v. püspök, a Magyar Tudományos Akadémia I. tagja rendezésében. Délután Országos Kerékpárverseny lesz a «Magyar Testgyakorlók Köre» rendezésében, továbbá népmulatság, este dunai ünnepély: lampionos csolnak-verseny, tűzijáték és dalosverseny a nagy Dana hátán. Az ünnepen a város, a székesegyház és a primási palota összes nevezetességei, mint: Szent István király születési kápolnája, a Bakács-kápolna, a bazilika kincstára és egyéb látnivalói, a műtörténeti becsü képtár és a Simor-muzeum egyéb tárai a primási palotában, művészi szobrok, a belvárosi templom főoltára, Botyán kurucz generális palotája, Jó Pásztor-kápolna, stb megtekinthetők. Megjegyzendők, hogy a Budapest nyug. pályaudvar Esztergom közötti vonalon állandóan 30 százalékos menettérti kedvezményel lehet utazni. Esztergom város örömmel kéri és várja a nemzeti zarándoklat ünnepi közönségét.

* **Oltáregyleti ájtatosság.** Az Oltár-egyesület szokásos ájtatosságát ma, vasárnap a váradoszi plébánia templomban tartja. Reggel 7 órakor szent mise és szentség kitétel, délelőtt 9 órakor szent mise és szent beszéd, délután pedig litánia, szent beszéd és szentség betétel lesz.

* **Tűzoltó tanfolyam Nagyváradon.** Mióta *Lukács* Odön városi tanácsnok lépett a nagyváradai tűzoltó egyesület élére, ugy a nagyváradai önkéntes tűzoltó egyesület, mint a biharmegyei tűzoltó szövetség erős fejlődésnek indult. Felismerve a tűzoltó intézmény nagy fontosságát a legkisebb községre nézve is, azon igyekszik, hogy a vármegye községeiben veszély esetén, a tűzoltáshoz szakszerűleg értő egyének álljanak rendelkezésre. Ezt célozza az a legujabb intézkedése, hogy Nagyváradon tűzoltó szaktanfolyamokat létesítsenek. Az első

ilyen szaktanfolyam már e hónapban lesz és pedig augusztus 24-től 8—10 napi időtartam alatt, amelyen nem csak a helybeli tűzoltók, hanem Bihar megye 44 községéből is 1—1 ember kiképztessek a tűzoltás elemi dolgaira, akik azután otthon, községükben folytassák a kiképzést s némi jártassággal birjanak a tűz elleni védekezés vezetésére. A tanfolyamot *Lukács* Odön főparancsnok vezeti s előadja a tűzrend jogszervezetét, míg *Gráczner* Lajos városi tűzoltó parancsnok a szakismereteket adja elő.

* **Meghalt a genyótei tűz egyik sebesültje.** Megirtuk pár nappal előbb, hogy Genyóte községben mily óriási tűzvész pusztított. A tűz oltásánál sokan megsebesültek, de négyen különösen súlyosan, akiket be is szállítottak a biharmegyei közpórházba. Az egyik sebesült tegnap reggel rettenetes kínok között meghalt. Csorna József a meghalt neve, aki családot is hagyott maga után. A tüzkárosultak felségélyezésére mentő akciót fognak indítani.

* **Az érmihályfalvai ipartestület jubileuma.** *Ermihályfalva* község ipartestülete e hó 25-én ünnepi fennállásának 25. évfordulóját. Az ünnepségre nagyban folynak az előkészületek, mert ugyanakkor lesz a zászló avatás is. Zászló anyának *Fráter* Lóránd képviselő nejét kérték fel, s ő fogja a zászló rudjába ez első szeptet beleűtnei. A felavatási beszédet *Dobozy* Kálmán főszolgabíró fogja elmondani.

* **Előléptetés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Fábián* Lajos nagyváradai főreáliskolai tanárt a IX. fizetési osztály II. fokozatába rendes tanárrá előléptette.

* **A tösfalvai képviselőtestület.** Megirtuk ma egy heti számunkban, hogy Tösfalva (*Szpinus*) község képviselőtestületét feloszlatta a belügyminiszter, mert renitenskedett. Ellen-szegült minden hatósági intézkedésnek s nem akarta felépíteni a községi iskolát. A község ügyeit egy, a törvényhatóság által kiküldött hivatalnok fogja a képviselőtestület minden megkérdezése nélkül intézni. A magyarországi főszolgabíró *Popa* Aurél venter körjegyzőt javasolta kirendelni, mert *Popa* Aurél teljesen idegen a tösfalvaiak előtt s nem kell tartani a nép bosszujától és a megtámadtatástól. Az alispán elfogadta a főszolgabíró javaslatát és *Popa* Aurélt rendelte ki *Tösfalva* község élére. *Popa* Aurél már megkezdette működését s rövid időn belül már építeni is fogják a községi iskolát.

* **Lukácsiu fia öngyilkos.** Budapest József-körút 55. szám alatt lévő Deák-kávéházban egy fiatal ügyvédjelölt öngyilkossági kísérletet követett el tegnap reggel. A kávéház félreeső helyén felvágta az ereit; de tettét észrevették és így megmentették az életnek. Ifju *Lukács* László huszonkét esztendőes ügyvédjelölt az életunt, aki a Deák kávéházban véget akart vetni az életének. Az elkeseredett fiatalember fia *Lukácsiu* László volt országgyűlési képviselőnek, a híres lactusai román papnak, aki régebben a belényesi kerületet kép-

Reggelizés előtt félpohár
Schmidthauer-féle
Használatával oldás gyomorba
josoknak, székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi

keserűvíz

Az elrontott gyomor
2—3 óra alatt tel-
jesen rendbehozza.
Kis üveg 40 fill.
Nagy üveg 60 fill

Kapható Nagyváradon és vidéken minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

viselte. Még az éjszaka tért be ifjabb Lukács László a Deák-kávéházba. Itt dombovári Babáry Jóska cigányprimás muzsikája mellett mulatott egész éjszaka. Mikor azután a záróra bekövetkezett, a szeparéba vonult a cigányokkal és húzta reggelig. Reggel, amikor már elég volt a mulatságból, ifjú Lukács László kiment. Nagyon sokáig maradt odakint s ez a dolog feltűnt a kávéház személyzetének. Utána mentek s ott találták nagy vértóciában, egészen elaléva. Bal kezén felvágta az ereket és így akart elvérzeni. A mentőket hívták az elkeseredett fiatalemberhez, akik súlyos sebeit bekötötték s azután elszállították a Rókus-kórházba.

* **Strucok szaporodása az állatkertben.** Lendl Adolf dr. nak régi terve, hogy különböző törzsidéki állatokat nálunk szaporítással tenyésztessen és esetleg kereskedésbe bocsásson, ugylátszik meg fog valósulni; mert a struccokkal folytatott kísérletek sikerrel kecsegtetnek, amennyiben egy pár afrikai strucc számos tojást adott s ezeket most keltetik. Most délamerikai nandu-struccal kísérleteznek hasonlóképen. Ezek a kisebbek és vadászati célokra alkalmasak.

* **Megvadult lovak.** Kádár Ferenc szabolcsi gazda lovai tegnap egy zászlótól megvadultak és veszett száguldással rohantak végig a Rákóczi úton. A Sámson-féle fatelep előtt a kocsi a sürgöny oszlopnak vitték. Az oszlop kidőlt az egyik lónak hátulsó lába két helyen eltört, úgy hogy nyomban agyon kellett löni. A kocsit szilánkokká zúzódott.

* **Elveszett tárgyak** Találtatott egy kerékpárgumifutató, egy fekete esernyő, egy fekete széű zsebkendő, egy csomagban vászoncipő s ócska kalap, egy arany karkötő, egy ezüst óra, ezüst és arany láncsal és három gyűrűvel, egy ridikül benne pénztárca pénzzel és apróságokkal, egy tört, férfi arany gyűrű, egy pénztárca kevés pénzzel és zálogjeggyel, több zálogjegy, kocsikerékre való gumitalp, egy nickel óraláncsal. Fentebb elsorolt tárgyak igazolt tulajdonosai átvétel végett jelentkezzenek a rendőrkapitányi hivatal földszint 9. sz. szobájában.

* **Cirkusz Charles.** A modern reklám feltétlen megköveteli ma, hogy necsak a sablon keretei közt mozogjon, hanem újat, szenzációsat produkáljon. Egyes mozgósínházak a többek között hegedű- és zongora virtuózokat szerdeltettek horribilis fellépti díj mellett, hogy reklámot csináljanak színházuknak, vagy pedig iskolalovások lépnek föl egyes magán-színházak színpadán, hogy speciális izt adjanak a reklámnak s így az állatszereplők és varieté-különlegességek váltakozásával összeállított cirkuszi műsor is az életrevaló modern reklámnak izléses eszköze. Ez utóbbi szempontból nézve a Charles cirkusz igazán utólréhetetlenül jó cirkusz. Oroszlánidomítások váltakoznak a gracióz iskolalovások mutatványával, bohócok mókái, idomított elefántok dresszurájával, szelid, copfos kínai polgártársak ügyes mutatványai vad tigrisek életveszélyes szereplésével, indiai fakirok szemfényvesztései, szabadidomítású lovak mutatós elővezetésével, arabok csodálatos ügyessége, ugyancsak ügyes zsokek bravuros mutatványával. És a dresszura is olyan nivón áll, amiaőt még manézsbán nem láttunk, stb. Így ír az Aradi Közlöny a Charles cirkuszról.

* **Népfürdő Illyében.** Illye község lakossága, bár román nemzetiségű, nagyobb áldozattól sem riad vissza, ha ez a község fejlődését szolgálja. Csak a minap számoltunk be, hogy a község állami iskolákat építtetett, most pedig ártézi kutat furattak az illyeiek. A kut

percenként hetven liter vizet ad, tehát az egész községet ellátja jó ivóvízzel. A kut és a levezető csatorna közigazgatási bejárását ma tartották meg. Megjelentek a vármegye képviselőiben: **Keszthelyi Zoltán** főjegyző, Nagy Sándor kulturmérnök és Csanády Jenő főszolgabíró. Tervbe vették, hogy a kut felesleges vízből **népfürdőt** létesítenek. Bizony sok község példát vehetne **Illyétől**.

* **Elveszett. Bernát Zsigmond** nyug. főispán neje ma Nagyváradon tartózkodott. A város több részén megfordult. E közben elvesztett 1 keleti gyöngyökből álló kis briliánsal díszített nyakláncot. A megtaláló 100 korona jutalomban részesül, a rendőrségen.

* **Járványkórházak** összes felszerelési tárgyait állandóan raktáron tartom előírás szerű összeállításban, kedvezményes árban. **Weiss Kálmán** száknagykereskedő, Nagyvárad Kossuth-u. 3. a **Sas-palota** mellett. Telefon 905.

* **Vadász urak figyelmébe.** A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését nálam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények egy külföldi mint belföldi löporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többet fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. löporáruda Telefon 269. Tanoncok felvétetnek. **Ladányi József** puskaműves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

* **Uj ipartelep.** Szántó Dezső nagyváradai műlakatos impozáns modern gépekkel felszerelt gyártelepét a Rulikovszky-úton a n. érd. közönség szíves figyelmébe ajánljuk mielőbb megtekintés végett. **Lásd a hirdetést is.**

* **Aszódi Trieszti kávé és tea behozatala.** Csokoládé és Kakao áruháza. Nagyvárad, Kossuth-utca Sas-palota. **Vigyázat**, mert sok az utánzat! Jobb izlésű családok figyelmébe ajánlv. Különlegességeim pörkölt kávékban:

Elsőrendű . . .	1 kiló	4—K
Mágnás keverék RR	1	4:40
« « 0—I	1	4:80
« « 00—I	1	6—

Motor üzemű kávépörkölés és darálás, a vevő előtt történik. Kakao 10 deka 50 fillér. Eredeti franczkávé-pótlék, valódi fügekávé, valódi mackkávé gyermekeknek. Kátreiner valódi árpa-kávé. Összes kétszersültök Karlsbadból. A kiszolgálásnál a cég főnöke jelen van és így mindenki a legjobbat és a legolcsóbb árt érheti el. Block rendszeres beváltása. Blockjaimat az egész vonalon gyűjtik. Cukorka és csokoládé különlegességeim legjobbak, mert eredetiek. Gyógycukorkák eredeti lerakata.

* **CSODASZÉP csemegeszőlő! görögdiannyék; világhírű turkesztáni cukor-diannyék.** Kiváló finom fehér és vörös hegyliborok, a bankszőlőből **Mertz Nándor** csemegeszőlőüzletében Körös-utca. Telefon: **448.** sz.

* **Kossuth-utca 6. számú ház** Körös felőli oldalán 3 szoba fürdő szoba és mellék helyiségekből álló modern emeleti lakás november 1-re kiadó. Ertekezhetni Polgári Takarékpénztár részvénytársaság.

KOSSUTH-U. 2. sz. ház emeletén **két szoba s mellékhelyiségekből** álló lakás **nov. 1-re kiadó.** Ertekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

* **Házvezetőnői** állást keres vidéken papi házhoz középkorú intelligens urinő. Cím a kiadóhivatalban.

Különleges felöltők, kosztümök blouzek és gyermekruhák a legnagyobb választékban

Spitzer Béla

női és gyermekruha áruházában

Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és francia ruha-vállalat!!

Olcsó szabott árak!

Automobil garage és fémöntőde

Automobil gummik lerakata

Automobil javító műhely

Bér automobil

Automobil kellékek

Automobil gummi javító műhely

STERN, MEZEY-U. 1. Telefon 194.

Jogászok!

Ügyvédjelöltek!

!! Egész nyáron át működik !!

Dr. Kállay

Jogi szeminariuma Budapest, IV. Kaplony-u. 5. Telefon 125—38. Köztudomásulag legsikeresebb előkészítés minden jogi vizsgára.

Idegesség, gyengeségi állapotok, gyomor, bélrenyheség, vérszegénység, csúsz, szívbajok ellen **vizgyógyfürdők, villanyfürdők, szénsavas fürdők, iszap, fenyő, sósfürdők**

Dr. Rác Ödön

szanatóriumában

Szilágyi Dezső-u. 7. sz.

Bejáróknak egész nap nyitva. **BENLAKÓKNAK PENZIÓ.**

IRODALOM.

Élet c. képes heti folyóirat augusztus 14. számában Krúdy Gyula és Zsoldos László irtak novellákat. Kanizsay Ferenc befejezi Roppant nagy szerelem c. regényét, míg fordított regényt Aho János finn írótól találunk. Rendkívüli érdeklődésre tarthat számot Pethő Sándor cikke a 94 éves Görgeyről, a kinek visegrádi életéről is érdekes felvételeket tartalmaz az Élet. Hevesi Sándor a bayreuthi Wagner-előadásokról cikkezik s e szellemes színházi cikket a nevezetesebb bayreuthi énekesek fényképei kísérik. Ezenkívül Szemkő Aladár, Sik Sándor, O. Pál Ödön és Suonio finn költő versei, valamint a rendes rovatok élénkítik az Élet e heti számát.

A **«Vasárnapi Ujság»** augusztus 11-iki száma igen szép képek sorozataiban mutatja be Baksay Sándor ref. püspök, a nagynevű író ünneplését, a főváros új műteremházait, Máltasziget érdekességeit, Bér Dezső egy szép rajzát, a világ legnagyobb hajóját, az új Krupp ágyúkat stb. Szépirodalmi olvasmányok: Szende-Dárday Olga és Claude Farrere regénye, Vargha

Gyula, Lampérth Géza, Jászay-Horváth Elemér és Juhász Gyula versei, Ábrahám Ernő novellája. Egyéb közlemények: Kada Elek kecskeméti polgármester arcképe, cikk Oroszországnak a skandináv országok elleni törekvéseiről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. — A «Vasárnapi Ujság» előfizetési ára negyed évre öt korona. Megrendelhető a «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.)

Ne hagyja magát félrevezetni! Csillárgyár

Nagyváradon csak egy van. Gyártelep: **Szent János u. 20.** Iroda s raktár: **Bémer tér 3.** A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy villamos felszerelési vállalatomhoz a **gyártást** is felvettem. **10 éve fennálló** vállalatom a legnagyobb garancia, hogy a legolcsóbb beszerzési forrás cégem. Tömeges partfogást kérve kiváló tisztelettel **STERN.**

TANÜGY.

Értesítők.

VI.

A nagyvárad királyi katolikus tanítóképző értesítője az 1911-12. iskolai évről. Költi Heilinger József, igazgató.

Ez az intézet szemmel láthatólag rohamosan fejlődik. Mutatja ezt az ideai értesítő is, a melyből mindenki meggyőződhet arról, hogy egy a berendezés, mint a tanulmányi színvonal ellen most már semmi kifogás nem tehető, sőt mondhatni, mind a kettő mintaszerű, úgy, hogy bármely képezdével bátran megállja a versenyt. Az iskolai év történetéből nevezetesebb mozzanatokként kiemelhetők, hogy dr. **Versár István** intézeti orvosa és az egészségügy tanárává ki-neveztetett. A tornatanári teendőket ellátásával **Földváry Mihály** főgimn. tornatanár bizatott meg. Meglátogatta az intézetet november 8-án **Székelly Jenő** gazd. szaktanfelügyelő. Dr. **Ferdényi Kálmán** Szt. József intézeti tanulmányi felügyelő a gyakorló iskolai hittan tanítással bizatott meg. December hó 5-én gróf **Széchenyi Miklós** püspök névünnepe alkalmából ünnepelet rendezett az intézetet, amely azért is jelentős, mert ekkor szerepelt az ifjuság először nyilvánosan s mondhatni, derekasan megállotta a helyét; **Kiss István** kir. s. tanfelügyelő, mint a kormány megbízottja január 23-án látogatta meg az intézetet. Megünnepelte az intézetet március 15-ét. A vallásérkölcsei nevelés, a tanulmányi és egészségi állapot jó volt.

Igen sikerült kirándulást rendezett az intézet Vaskóh—Rézbányára, továbbá Budapest, Esztergom és ezek környékére. E tanulmányutak nagyon szépen voltak előkészítve s így nem is lehet csodálkozni, hogy oly szépen sikerültek. Emeli e kirándulások értékét az is, hogy az értesítőben igen vonzóan vannak leírva, úgy, hogy a jelen nem volt is szinte látja azokat a szép helyeket, amelyeket a tanári kar az ifjusággal bejárta. Megnézték még az ifjak az őssi mintagazdaságot és a fácánosi gazdaságot.

A tanári testület 5 rendes, 1 segédtanárból, 8 óraadóból állott. A «Pázmány önképzőkör» nagy tevékenységet fejtett ki. Tartott diszgyűlést okt. 6-án. Nyilvános gyászünnepelet tartott nov. 1-én **Nogelly István** kanonok, az intézet egykori igazgatójának sirjánál. Ezután dec. 5-én (amint említve volt) és márc. 15-én rendezett még szép ünnepeleket az Önképzőkör. A könyvtár **Nogelly István** hagyatékából 1350 művel gyarapodott. A képesítő vizsgálatok máj. 22-től jun. 3-ig folytak Dr. **Pechány Rudolf** miniszteri biztos jelenlétében szép eredménnyel.

A beiratások az új iskolai évben szept. 3-án kezdődnek. A javítóvizsgálatokat 2-án tartják meg. Az ünnepeles «Veni Sancte»

szept. 6-án lesz, a tanítás szept. 7-én kezdődik. Beírás alkalmával minden növendék 17 K. 30 f.-t fizet, ezenkívül nyugdíjalapra 3 K. 60 f.-t. Az intézetben internátus is van, ahova teljesen ingyenes, fél és egész fizetők vétetnek fel.

-7.

Igazságszolgáltatás.

Mikor a rablók veszekednek.

Ne mondja senki, hogy a fegyencek nem őrzik féltékenyen a becsületüket, sőt ha kell, még öklöcsapással is megvédelmezik. Legalább tegnap ilyen becsületsértési ügyben állott a járásbíró előtt a nagyvárad kir. ügyészség fogházának két lakója.

Közös cellában vannak elzárva **Faraszán György** és **Remocsa Demeter**. **Faraszán György** notórius tolvaj, aki egyszer már kerek tiz esztendőre volt elítélve s most ismét két évi fegyházbüntetését tölti ki. Ez a két rab veszett össze ez év július 6-án este a cellájukban.

Remocsa Demeter a sovány rabvacsorát költötte el, amikor társa **Faraszán György** az ócska szalmazsákját rázta fel, melyből hatalmas porréteg szállott az anélkül is egészségtelen levegőjű cellába. **Remocsa** dühösen rákiáltott a társára.

— Ne porozz azzal a ronggyal!

Faraszán György nem tűrte a figyelmeztetést, hanem dühösen felelt:

— Semmi közöd hozzá te paraszt! Mit kényeskedsz? A kecskék mellett nem hengegtél.

— Fogd be a szádat, nekem saját házam van, te vagy a csavargó, egész életeden át csavargtál.

Szó szót követett, végül is a kölcsönös becsületsértéseknek az lett a vége, hogy **Faraszán** öklével arcbavágta a kecskepásztort.

Az érdekes becsületsértési ügynek tegnap délelőtt volt a folytatása **Tripsó Sándor** járásbíró előtt. Egymásután vonulnak fel a vádlottak, **Remocsa Demeter** magánvádoló és a tanúk, mindnyájan szuronyos börtönőrök kíséretében.

A kihallgatás során **Faraszán György** beismerte tettét, de azzal védekezett, hogy őt sértette meg **Remocsa**, mert azt mondta neki, hogy csavargó. Már pedig ez nem igaz. Bizony nem csavargott ő, mert már jóideje csak »ül«.

A járásbíró nem hatotta meg a vádlott védekezése és csekély két heti fogházra ítélte a rabot. Mi az a 10 esztendőhöz képest?

Ami rabunk azonban sokallotta és felelősebb.

§ **Boroevics hadtestparancsnok kihallgatása.** Tegnap volt **Härtel Lujza** ügyében a második tárgyalás a kassai járásbíró-ságon. A tárgyaláson kihallgatták **Boroevics hadtestparancsnokot**. A hadtestparancsnok különösen akkor volt nagy zavarban, amikor azt kérdezte tőle a járásbíró, hogy *pofozta-é őt Härtel Lujzát?* **Boroevics** altábornagy után **Stracker Károly** vezérkari ezredes hallgatott ki a járásbíró. A vezérkari ezredes egyetlen kérdésre sem válaszolt, mert a kérdések oly dolgokról szóltak, amelyre válasza a szolgálati titok tiltja. A vallomásról szóló jegyzőkönyvet átküldik a munkácsi kir. járásbíró-sághoz, ahol a jövő hónapban tartják meg az érdemleges tárgyalást.

NYILTTÉR.

Dr Barta Andor

nőorvos

Szt. János-utca 18 sz. alól
14. szám alá költözött.

Szijgyártó és nyerges üzlet
Nagyvárad, Körözs-u. 33.

Budapestben és külföldön 10 éven át szerzett bő tapasztalataim folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a mai kor igényeinek megfelelő **uri kocsizó, lovagló és igás** lószerszámokat a leg-tökéletesebb kivitelben készíthetek, úgy hogy készítményeim a legkényesebb igényeket is kielégíthetik.

Elfogadok továbbá mindennemű javításokat és átalakításokat jutányos árak mellett. A n. é. közönség szives partfogását kérve kiváló tisztelettel

Vad Gábor,
szijgyártó és nyerges.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájpádlás nélkül is készít **kitűnő** hirtű **nevű**

Fogműtermében

Özv. **Dr. Deákné**

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

S P O R T.

Budai Ramlerék — NSE I.

Hosszabb szünet után újra komoly mérkőzés színhelye lesz a gyönyörű Rhédei-kerti sporttelep. Az attrakciók megkezdésének s újra zsúfolva lesz a sporttér.

A Budai Ramlerék klassis csapat. Egyenrangú a fővárosi első osztályok legjobbjával, amit mi sem bizonyít jobban, minthogy benne nem kevesebb, mint négy reprezentatív játékos szerepel, köztük **Zsák** a híres kapus, aki olimpiai válogatott, **Bosnyákovics** az áttörhetetlen háttvéd, **dr. Koch Nándor**, aki éveken át **Keső** nerrel együtt játszott a magyar válogatott csapatban és **Székány** (nem az, aki itt Váradon a NAC-al játszott) a híres balbőgő és goal-lövő. A csapat többi tagjai is mind kivétel nélkül elsőrangú játékosok.

Az NSE nek ugyancsak össze kell szednie magát, hogy tiszteséges eredményt tudjon

elérni. A csapat tagjai mind a régiek, csupán az összeállítás változott meg némileg. A csapat kapitánya a half sort erősítette és a csatárt is megváltoztatta, olyként, mint az az alábbi csapatösszeállításból kitűnik.

Raitz kapus, Ufferbach, Váradi hátvéd, Niessner, Kapossy, Stépán fedezetek, Bábolnay Rónay, Reisz, Kovács és Fazekas I. csatárok.

A csapat a lehető legszorgalmasabban készült a nyári szezon alatt a mérkőzésre, s máris a trainingek eredményei is mutatják, valamint a legutóbbi, DMTE. ellen aratott 9:0-as fölényes győzelem, hogy a csapat nemcsak kitűnő formában van, de rendkívül goalképes is, úgy hogy biztosra vehető, hogy a kapandó goalokból egynehányat vissza is ad az NSE. szívós csatársora.

A küzdelem így előreláthatólag rendkívül érdekes és izgalmas lesz. Reméljük, hogy a NSE. jobboldala — amelyet erősebbnek tartunk, kitesz magáért. Mint halljuk Bábolnay a trainingben óriási formát mutat, Rónaitól pedig, a goalzáktól, okvetlen várunk egy-két goalt.

A budai ramlerok vasárnap délelőtt a gyorsvonattal érkeznek Cseke Gyula volt szövetségi főtitkár kíséretében. Ezuton is felkérjük az érdeklődőket, hogy a fogadtatáson megjelenjenek.

A mérkőzés kezdete vasárnap délután fél 5 órakor. Előzőleg az NSE. II. és az NSC. rendeznek mérkőzéseket. Biró Schlesinger NSC. lesz, aki az összes NSE. trainingeket vezette, s alkalmunk volt arról meggyőződni, hogy tud bíraskodni.

A mai footballmérkőzések. A footballkedvelő közönség teljes figyelme a Bunyitay-liget felé fordul, melynek labdarugó pályáján ma, vasárnap délután 5 órakor a NAC I. csapata tart propaganda mérkőzést a Törökös, VAC és Egyetértés kombinált csapatával. A nagy érdeklődés oka az, hogy a közönség már óhajtván várja az időt, amikor a NAC I. a négy heti nyári vakáció után ismét a küszöbön lép és bemutatja a nápszerű footballjátékot abban a stílusban, amelyél jobban egy csapat sem mivel ma Nagyváradon. A legjobb nagyváradai footballcsapat mai szereplését tehát a közönség, mint máskor is, tömeges megjelenésével fogja méltányolni. Ez a főmérkőzés délután 5 órakor kezdődik, előzőleg még két mérkőzés lesz. A rendezőség a közönség kényelméről megfelelően gondoskodott, s a belépti díjakat rendkívül mérsékelt árban — állóhely 80 fillér, állókely 40 fillér — állapította meg.

TÁVIRATOK.

Kompromisszumos hírek

Budapest, aug. 10.

A politikai világot most egy legújabb leplezett kompromisszum foglalkoztatja. A szenzációs hír úgy szól, hogy *Auffenberg* és *Justh* titkos tárgyalásban állnak egymással. De mind a két államférfi megbízottak által érintkeznek s a tárgyalások nem is Budapestben hanem az egyik vidéki városban folytak. Ezek szerint *Auffenberg* azt az ajánlatot tette volna, hogy *Tizza* és *Lukács* nagyon rövid időn belül eltávoznak, hogy ha a *Justh* párt nem ért el akadályokat az a céljuk megszerzéséhez

szükséges pénz megszavazása elé. Az ujonnan megalakuló kabinetben pedig az ellenzék is tárcát kapna.

A román trónörökös pár Bécsben

Bécs, augusztus 10.

(Saját tudósítónktól.) A román trónörökös holnap feleségével Bécsbe érkezik. Pár napig fognak az osztrák fővárosban tartózkodni, hogy meglekintsék a nevezetesebb helyeket.

Letartóztatott községi tanács.

Budapest, aug. 10.

(Saját tud.) Ma letartóztatták Detroit község tanácsának összes tagjait. A letartóztatásra az adott okot, hogy a tanács tagjai megvesszegettették magukat egy birtok eladási ügyben. A milliókat érő birtokot potom árért adták el egy kereskedőnek, aki most Európa-felé menekül.

Merénylet vállalatás közben

Aszód, aug. 10.

(Saj. tud.) Ma délelőtt a helyőrségi kórházba halálos sebével beszállították Báthori csendőrmestert. *Báthori* Mácsán nyomozott egy nagy gabonalopás ügyében. El is fogott egy *Szabó* Pál nevű embert, akit a község háza fogdája vitt kihallgatni. *Szabó* kihallgatás közben hirtelen kést rántott elő s azzal talpántékon szúrta a csendőrmestert s aztán elmenekült. Érdekes, hogy a környéken az a hír terjedt el a merénylet után, hogy a fegyverből megszökött 30 rab s azok támadták meg a csendőrt.

Egy örült dühöngése.

Budapest, aug. 10.

(Saját tud.) Ma délelőtt a Kossuth-utcai korzón egy fiatal ember vont a magára a járókelők figyelmét idegességével. Többen megálltak nézni. A fiatal ember ezért oly dühös lett, hogy több nőt botjával inzultált, sőt az utcán járókat is megtámadta. Majdnem félóraig dühöngött így, amíg rendőr jött, aki előállította a főkapitányságon. Kiderült, hogy örült volt. Később kinyomozták, hogy *Lászlófy Gábor* miniszteri osztálytanácsosnak a fia, aki még tegnap megszökött szülei lakásáról. Beszállították a lipótzöldi tébolydába.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Budapest

O-árakban kevés üzlet fordul elő. A malomok miután nagy liszt készlettel rendelkeznek, nem szívesen vásárolnak. Új árban viszont az eladók tartózkodók. Az árfolyamok többékevésbé javultak.

Határidők sárlata:

Áprilisi buza 1913.	— — —	11.88
Októberi buza	— — —	11.53
Októberi rozs	— — —	9.37
Októberi zab	— — —	9.37
Aug. tengeri	— — —	9.11
Szept. tengeri	— — —	9.01
Májusi tengeri (1913)	— — —	7.54

Nagyváradon.

A gabonaföldén tegnap kisáé élénkebb volt a hangulat. Bácskai rossz hírekre a buza határidő árfolyama 5 fillérrel emelkedett. Kész áru változatlan.

Árak:

Buza	— — —	11.53—11.38
Rozs	— — —	9.37— 9.31
Árpa	— — —	10.— 10.20
Zab	— — —	9.37— 9.38
Tengeri	— — —	9.01— 8.61

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	853.50
Osztrák hitelrészvény	— —	652.75
Jelzálogbank	— —	462.25
Leszámitoló és pénzváltó	— —	558.50
Városi vasut	— —	412.—
Közuti vasut	— —	765.50
Osztrák államvasut részvény	— —	721.—

REGÉNYCSARNOK.

GYÖNGYVIRÁG.

IRTA CSERES ANDOR. 24

Amig Móric afelett töprengett, hogy felkeresse e vagy nem, a leány apróhirdetések útján elment idegen helyre, távol vidékre, gyermekek mellé régi állásához hiven bönnek.

Móricz felmászott a negyedik emeletre, még az ajtószámot is tudta, de amikor bekopogtatott, hát idegen asszony nyitott ajtót, akit ő nem ismert, de az sem ismerte őt. Kérdőzködésére még annyi választ sem kapott, hogy hova tűnt el Gyöngyvirág!

Elmult a tavasz, eltűnt a Gyöngyvirág, nem maradt hátra belőle meg a zöld levél sem.

Pedig a strassburgi leány jó helyre ment. Borsodban kapott állást, felette meg volt elégedve vele, mivel jóra való birtokos családhoz, Korponay Imre kastélyába került.

Korponayné Hidvégi Alexandra, a főispán nővére.

A főispán pedig Hidvégi Kelemen, aki több ízben ellátogatott nővéréhez.

Az elmondottak szerint a főispán már nem volt fiatal ember, sőt inkább a korosak közé tartozott, akinek életerős alakja és szívós természetűe meghaladta azt az időt, amit életkorának számított az anyakönyv.

Egy ilyen látogatás alkalmával bukkant rá a strassburgi leányra, akit már régen el is felejtett.

A főispán neje koros asszony volt, akinek fejébe az a különös gondolat ötlött, hogy a férje megcsalja, ezáltal az otthoni valóságos pokolát alakította át, ahol csak egyetlen bűnös lélek volt, akit gyötört, a férje.

A férj kerülve az otthon, ahol rá csak kinszenvedés várt. Nem csoda, hogy ha enyhülést keresett más helyeken.

A mikor nővérénél meglátta Gyöngyvirágot, ismerősnek tetszett az alakja, de mert a leány óvakodott attól, hogy figyelmeztesse, ügyet sem vetett rá. Beszélt hozzá úgy, mint művelt ember szokott azzal, akire a gyermekek nevelését bízták, finoman és előszékenyül, ami a strassburgira jótékony benyomást tett.

A művelt, finom egyén ügyesen bevonta Gyöngyvirágot a társalgásba, utat és módot nyújtott arra, hogy képességeit kimutathassa, ami még, amióta a házánál, a család körében élt, nem történt, mert Korponayné az alkalmazzott benne és aszerint beszélt vele.

A helyzet más volt kint Horvátéknál.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 49	9 50	2 19	4 39	8 10
V.-Velece >	7 59	10 00	2 29	4 49	8 20
Rontó >	8 16	10 16	2 46	5 06	8 44
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 29	7 11	9 29
Rontó >	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velece >	9 17	11 19	3 47	7 31	9 47
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 57	7 41	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 01	2 30	4 50	8 31
V.-Velece >	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó >	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD

Félix-fürdő ind.	8 40	10 39	3 10	6 50	9 10
Rontó >	8 47	10 46	3 17	7 08	9 17
V.-Velece >	9 00	10 59	3 30	7 20	9 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 40	7 30	9 40

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

2—3 középiskolát végzett fiu
nyomdász tanulónak

felvétetik

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

Méhészek!

Akik megbízható helyről tiszta, méhviasszól készült **műlépet** óhajtanak beszerezni, forduljanak bizalommal **szatmári Szabó István** méhészetéhez **Pankota** (Aradmegye), mely méhészet amerikai hengerprésszel készített bármely méretű műlépnek kilóját csomagolva K 5-60-ért szállítja utánvétellel, amíg viaszkészlete ki nem fogy.

Szalonna, prima, pörkölt, nehéz áru legjutányosabban kapható. Mindennemű termények vétele és eladása.

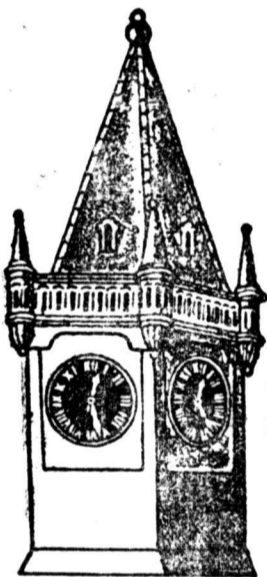
Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ. áruosztály.

Teleky-utca 3-ik szám, Telefon 172.

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyórát „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak.

TÖBB ÉVI JÓTÁLLÁS.

Villanyerő berendezés.

Arjegyzék kívánatra. Saját ház.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

LENGYEL JÓZSEF

épület- és díszmű-bádogos, vízvezeték-, fürdőszoba- és szagtalan angol klozet berendező

elfogad

házak, tornyok, kastélyok

állandó jókarban tartását

Költségvetéssel úgy helyben, mint vidékre díjtalanul szolgál.

Bádogos és szerelő-telep:

Beöthy Ödön-utca 78. sz.

Helyi és vidéki telefon 338 szám.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy

autogén hegesztésre

berendezkedtem. Elvállalok **öntött vas, kovácsolt vas, réz és mindennemű törtrészek forrasztását.**

Készítek malomberendezést, hengerrovátkolást, vizitartányokat, itató vajúkat, javítok feszmérőket (manometer), kölcsönadok körszivattyukat jutányos napidíj mellett. Szives pártfogást kér:

Tisztelettel

Schopper György veje

Rohoska Pál,

gőpjavitó műhelye,

Nagyvárad, Sáncz-utca, 22 sz.

Autó (automobil) tulajdonosok szives figyelmébe

PNEUMATIK, köpeny és tömlő, vulkanizáló műhely!
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker. Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás naponként azonnal el lesz intézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik a legmagasabb árban megvételnek.

FÉLIX-FÜRDŐ

nyári és téli gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hév víz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség.

Csuz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pörközettel hetenként 56 koronába kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdővel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirda, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az igazgatóság.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtok-
vásárlási, eladási és
erdő becslési irodája

RAKÓCZI-UT 10. SZÁM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725.

Meghívó.

A Közgazdasági Bank Részvénytársaság f. hó 13 án délután 5 órakor Rimanóczy-utca 13. szám alatt levő helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a tisztelt részvényesek ezenel meghívotnak:

Tárgysorozat:

1. Az intézet félévi mérlegének előterjesztése;
2. A kereskedelmi törvény 187. § a szerinti határozathozatal;
3. Esetleges indítványok az alapszabály szerint.

Az igazgatóság.

A tisztelt részvényesek felkéretnek részvényeiket az összes szelvényeikkel együtt a közgyűlést megelőző harmadik nap déli 12 óráig az intézet pénztáránál letenni, nehogy szavazati és határozati joguktól elessenek.

Francia tűzhelyek!

egyedüli gyártója:

Vajnovszky József

épület- és mülakatos mester
Nagyvárad, Sztaroveszky-u. 27. sz. alatt
Telefon 11-37. Telefon 11-37.

Meg van!! az asszonyok öröme!

Nem kell többé mérgeledni, csekély tüzelővel gyorsan lehet sütni és főzni, régi tűzhelyeket (sparhelt) át lehet olcsó pénzért alakítani. Haztulajdonosok, mérnök és építész uraknak ár-
engedmény

Továbbá minden néven nevezendő lakatos munkák jutányos árban.
Meghívás esetén házhoz jövök.
Vidéki levelekre válaszolok.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.

Mokos Sándor.

Alapított 1884-ik évben.

Készít és javít

orgonákat, harmóniumot, zongorákat, pianinot és minden szakmába vágó új munkát is a legújabb szisztéma szerint

Friedl Leopold

orgona-éptész

Nagyvárad, Szent János-utca 6.

Telefon 10-87.

Telefon 10-87.

A LEGMODERNEBB BÚTOROKAT
készíti

Kovács Zsigmond

műasztalos
Szacs vay-u. 70. sz.
Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap hívásra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Kincset ér

a TORDY-féle

Hollandi 3 király tea, mivel nemcsak hashajtó, hanem egyúttal étvágyjavító, gyomortisztító, emésztést elősegítő, bélműködést szabályozó, nemkülönben a legmakacsabb gyomor bajon is segít. Csomagja (kbl. 10-12-szeri használatra) 80 fillér.

Minden gyógytárban kapható.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5,0%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámlált váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleglet nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra.

Hallatlan olcsó árban
szállit!

Nemes Károly

épület- és műbútor-asztalos
N.-Várad, Beöthy Ödön-utca 47.

Ebédlő-,
háló-,
konyha-,
cseléd- és
előszoba

berendezéseket. Író-asztalok igen jutányosan kaphatók.

Épület munkákra
költségvetés díjtalan.

Levelekre válasz.

Telefon 235. Telefon 235.

BENCZ GYULA**ELITE**

CUKRÁSZATA KOSSUTH-UTCZA 10. SZ.

Reggeli és uzsonna kávé.

Az uri közönség legkedveltebb szórakozó helye. Parfait Hachee, vagy másféle husos sütemények, torták stb. megrendelésre a legpontosabban elkészítetnek és házhoz szállítatnak.

Telefon 235. Telefon 235.

VAJNOVSZKI FERENC

uri- és női cipősz, Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipőket mérték szerint. Javítások jutányos árban. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok.

„Varázsfuvola.”

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varázsfuvola” rendkívül kelemes, 20 acél trombitahanggal és 4 erős bögővel van ellátva. Diszes kivitelben, kottafüzettel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona.

Csakis Vagner „Hangszer-Király” ország-szerte elismert legolcsóbb hangszerárúháza-ban kapható. Budapest, József-körút 15. — Gyorsjavító műhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

VÁLLALATI HIRDETÉS.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy 32 évi tapasztalataim és tanulmányaim után a mai kor igényeinek megfelelően

építkezési irodát nyitottunk.

Elvállaljuk épület építését, átalakításokat, csatornázásokat szakszerű kivitelben, szolid árak mellett. Nedves falak a legújabb találmány szerint teljesen szárazzá alakítjuk át felelősség mellett.

Szíves megbízásokat kérnek tisztelettel

Kiss István és Fia

képesített kőművesmester

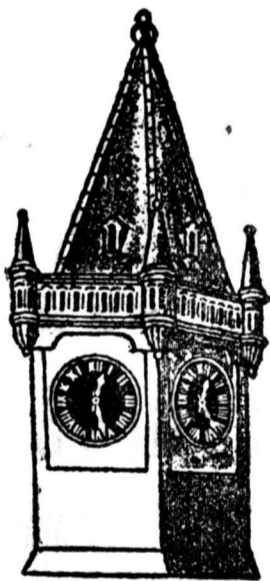
Nagyvárad, Keskeny-utca 9. sz.

Saját ház.

Telefon 1118.

Mezey Dezsőtoronyóra készítő
Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik legrégebb és legmegbízhatóbb toronyóra készítő telepe. Olcsó árak, több évi jótállás. Villanyerő berendezés.

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küld

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletos szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,**ívlámpák**

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszereplő telefonja 55. sz.

Tisztelettel értesitem a n. é. vevő közönséget, hogy a

Teszler Simon posztó kereskedőt

kiegyeztettem, a **csődtömeget átvettem és azt rendkívüli leszállított árban kiárusítom.**

A csődtömeg a következőket tartalmazza: lüszter-, angol-, scott- és honi divatszöveteket. Fekete- és kék kamgárnokat, női costum divatelméket, mellényeket, schiffonokat, bélésárukat, **szabókellékeket** és mindezen árukat **gyári áron alul kiárusítom** u. m.:

egy teljes öltönynek való 3 mtr. már	K 02-40
« « « « jobb minős. div. 3 mtr.	K 06-60
« « « « linomabb « « 3 «	K 12—
« « « « angol divat 3 «	K 19—
« « « « legfinomabb « 3 «	K 28—

a fekete- és kék kamgárnokat ugyan ilyen gyári áron alul

jóval olcsóbban lesznek kiárusítva. Egyben ajánlom a n. é. vevőközönségnek az összes raktáromban levő szövetekhez a hozzávalókat, azaz a szabókellékeket a legfinomabb kivitelben, a legolcsóbb árban, u. m.:

egy már nagyon jó hozzávaló	K 4-50
« finomabb «	K 5-50
« egész finomabb «	K 7—
fekete szalonhoz legfin. «	K 8—

Mint hogy az üzlethelyiséget november 1-én át kell adnom, tisztelettel kérem a n. é. közönséget mielőbb egy próba bevásárlással megtisztelni. Teljes tisztelettel

Schwarz Kálmán és Teszler Simon

Zöldfa-utca 21. sz.

ITAZ AMERICAI HŐ HULLÁM.
LEGJOBBAN VÉDEKEZHETÜNK

TARSOLY ÉS
RISZTÓ
FÜRDŐ
KÁDJAIBAN.

Sz: 2 3 4
Kor: 36.- 40.- 48.-

„STANDARD“ TÁRSASÁG VEGYÉSZETI GYÁR
BUDAPEST, IV. MAGYAR-UTCZA 44. SZ.

Poloska, moly és egyéb féregirtást egy évi jótállással vállalunk vidéken is.

Poloska és egyéb féreg irtáshoz ajánljuk szabaldalmazott gázfejlesztő anyagunkat, melynek egyszerű alkalmazásával a poloskától végleg megszabadulhat,

1 szobára elegendő anyag 5 koronába kerül.

Feltétlen biztos hatású sváb és ruszni irtószer kilója 4 korona.

Légyirtó folyadék és por kilója 4 korona.

Patkány és egérintáshoz ajánljuk patkány és egér-tifusz-bacilust. A 20. század legmegbízhatóbb patkány és egérintő szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszedelmes, tehát mindenütt elhelyezhető. A patkány és egér-tifusz bacilus árai:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 6 K

1 nagy „ 3-600 „ „ 12 K

Vasszerkezeti gyár.

TELEFON: 491 SZ.
ST. JÁNOS
UTCZA
25 SZ.
**ABLAK-REDŐNYÖKET
NAGYVÁRADON- KIZÁRÓLAG
SZANTÓ-DEZSŐ
KÉSZIT- MŰLAKATOS TELEP.**

Lakatos műhely.

SZÁNTÓ DEZSŐ
első nagyvárad
redőnygyára.

Értesilem a t. közönséget, hogy **műlakatos ipartelepemet és redőnygyáramat** a Szent János-utczáról, **Rulikovszky-ut 30. szám alá** (bejárat a honvéd laktanya mellett) egy direkte ezen célra épített és méreteiben még eddig városunkban nem létező gyárhelyiségembe helyeztem át. Redőny gyártmányaim: Esslingeni ablak faredőnyök, gördülő acél bolti redőnyök, (rollók) napellenző ponyvák, Jalousiák, damaszt és vászon redőnyök a legkiválóbb minőségben. Felvállalok az épület és műlakatosság keretébe tartozó összes munkákat, u. m.: vasszerkezetek, vasrácsok, épület vasalások, biztonsági vasajtók, kiváló minőségű tűzhelyek és ajtócsukókat stb. Szállítások vidékre a leggyorsabban. Redőny javítások szakszerűen eszközöl- tetnek. Javítási munkák telefon hívásra.

Tisztelettel

Szántó Dezső.

TELEFON: 491 SZ.

TELEFON: 491 SZ.

Legolcsóbb bevásárlási források:

<p>Ha Ön órát jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el FEUN KÁLMÁN óráshoz, Teleki-u. 9. Dr Nemes ház. Villanyos megállóhely. — Órákban állandó nagy raktár.</p>	<p>Alapított 1895-ben. Deo Adiuvente! Imrek Károly épület és műbutorasztalos N.-Várad, Alapi-utca 2. szám. Alapított 1895-ben.</p>	<p>HA A KOSSUTH- utczába vezeti útja, keresse fel a legjobb hírnévnek örvendő KEPES ETEL varró- és himző előnyomdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban eszközölheti kézi munka anyagokban.</p>	<p>Izsák Lidia mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országos hírnévnek örvendenek a hölgyközönség körében. Megrendelhető mérték szerint, Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1. Fűző-üzlet: TELEFON 11-53. szám.</p>	<p>Mezey János és Tsa. fűszer, csemege kereskedése Nagyváradon, szt. László-tér és Teleki-utca sarok. Szolid üzlet többet nem ad, de kevesebbet sem.</p>
<p>Hallatlan olcsó árban készít Piski Ferenc cipész úri és női cipőket csak egy próba és Ön meg fog győződni Szent János-utca sarok, Schvare Farkas-féle házban.</p>	<p>Fő a kézi mosás! A ki erre reflektál, hívja meg Mészáros Mária gőzmosó és vegytisztító intézetét, házhoz elküld és haza is szállít. Szarvas-tér és Liget-utca sarkán. Levelekre azonnal válasz. Telefon 67.</p>	<p>Izléses arany- ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók Szilágyi Géza és Ts-nál Rákóczi-ut Telefon. 630.</p>	<p>Tátray Sándor Saját műlakatos műhelye, vízvezetékek szerelédje NAGYVÁRAD Körözs-utca 11. sz.</p>	<p>NE ADJUK pénzünket idegen cégnek, vegyünk lánckútat MÁRKUTZ JÓZSEFNÉL Akadémia-u. 1 sz.</p>
<p>Czukrász sütemények minden alkalomra házhoz szállítással jutányos árban eszközöltenek. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expedálás. Molnár János cukrász Kolozsvári-u. 50.</p>	<p>Keresse föl Haás Simon rövidára férfi- és női divat-üzletét Szent János-utca 46. gyógyszertár mellett, hol hallatlan olcsó árban lehet vásárolni.</p>	<p>A „Nagyvárad Torna Club“ Clubhelyisége Kolozsvári-utca 50. szám alatt a „Varga féle“ Magyar Király kávéházban.</p>	<p>Udvari kávéház családok kellemes szórakozó helye. Esténként Bebe Kálmán teljes zenekarával hangversenyez. — Bejárat Szt. László-tér és Zöldfa-utca.</p>	<p>FELDSTRICK KÁLMÁN könyvkötészete és dobozgyártása NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut Moskovits palota Biharmegye és N.-Várad város kir. itélőtábla és a megyei főszolgabíróságok és körjegyzőségek szerződéses szállítója.</p>
<p>ROZSNYAY JÓZSEF műasztalos, Nagyvárad Kolozsvári-u. 77. Helyi és vidéki telefon-szám: 1076. Európa nagyobb városaiban évek során át szerzett gyakorlati ismereteim lehetővé teszik, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szak-tudással a leppontosabban elvégezhetem. Készítek továbbá: modern háló, szalon, bútor és üzleti-berendezéseket, portálokat, lakás- és kastély-berendezéseket minden stílus és kivitelben a legszolidabb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. uri közönség bizalmát továbbra is kiérdemeljem. Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, műasztalos.</p>	<p>Elvállalnak minden e szakmába vágó munkákat, u. m.: szobafestés és tapétázás.</p>	<p>Szántó Dezső első nagyvárad REDÖNY- GYÁRA Rulikovszky-ut TELEFON 491.</p>	<p>Csoda elárúsítás!!!! Partiba vettem, szőnyeg, ágy és asztal garnitúr, rumburger vászon, se-lyem és csipke dolgokat. Félárba árusítom. Löwinger Márton versenyáruháza Kert-u. 1. sz.</p>	<p>Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyösebb Horvát Béni mechanikusnál, Kossuth Lajos-utca 18. Az összes alkatrészek állandóan raktáron. TELEFON 1038. szám.</p>
<p>Haas Lajos Gáz és villanyberendezési vállalat. Elvállal mindennemű gáz és villanyszere- léseket és jókarban- tartását. TELEFON 1038. sz.</p>	<p>PENCZ JÁNOS (cipész, szakíparos.) NAGYVÁRAD, Szt. János-u. 34. Készít mérték szerint úri és női (Orthoepéd cipőket is) jutányos árban mérték szerint. Meghívásra házhoz jönök.</p>	<p>WEINSTOCK Testvérek szobafestők és tapétázók NAGYVÁRAD, Gilányi-u. 21.</p>	<p>Legtisztább kivitel jutányos árak mellett. Költségvetés díjtalan. Meghívásra házhoz jövőnk.</p>	<p>Alapított 1880-ban Schopper György utóda veje Rohoska Pál Villanyerőre berendezett gépjavitó, vas és rézöntőde NAGYVÁRAD, Sánc-utca 22. sz.</p>
<p>Mayer Lajos kárpitós és díszítő GYÁR-U 1 SZÁM. Elvállal minden e szakmába vágó munkát jutányos árban. Levelezőlap meghívásra azonnal jövők. állandóan készmunka kapható.</p>	<p>Az AUGUSZTUSI költözködésekkor a legcélszerűbb HIRNM. és FIA villamosági vállalatához fordulni Kossuth Lajos-u. 16. sz. Nagy csillárraktár. Telefon 10-54. Telefon 10 54.</p>	<p>Györy Sándor villanyerőre berendezett késes és köszörűdije Kert-utca, 4. szám. Elvállal mindenféle speciál köszörűleket és javításokat, haj- és szakál vágó és lőnyíró gépet, zsillette és mindenféle más borotvák köszörülését pontosan eszközli.</p>	<p>Moly irtó szerek rovarpör, poloska tinktura, s többféle háztartási cikkek parket beeresztő viaszok kaphatók VADÁSZ ALBERT „Angyal“ drogueriában BÉMER-TÉR.</p>	<p>Reisinger József mechanikai gép és fegyverjavító műhelye Sas palota zöldfa passzáz, a hol a legprecízebb eszterga és gépman-kák készülnek.</p>
<p>Fotbal cipők, gumi térdvédők, dresszek a legolcsóbban kaphatók Lefkovits és Kácsér Zöldfa-u., cipő, kalap és uridivat áruházában.</p>	<p>Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek világítási felszereléseit, csengő házi telephon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világítási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készit</p>	<p>SZENES SÁNDOR villamos berendezési vállalata Szalárdi-u. 9. Költségvetéssel díjtalanul szolgálók, meghívásra azonnal jövők.</p>		

HRITZ ANTAL

cukrászdája Nagyvárad, Széles-utca
BALOGH-féle házban.

Elfogadok minden alkalomra cukrász sütemények (különlegességek) elkészítését jutányos árban, ugyszintén kapható naponta kitűnő minőségű fagyalt és jegeskávé is. Megrendeléseket házhoz szállítok. :-

TELEFON 12-67.

8 GRAND PRIX

Kőbányai Polgári Sörfőző R.-T.
N.-Várad és biharmegyei főraktára
KOLLINER D. és FIA

CÉGNÉL PÁVEL-UTCA 26. SZ.
Telefon 75. Telefon 75.

Világos **Király** sörünket
valamint SZENT ISTVÁN védjegyű
duplamaláta

sörünket, melyet a leghirnevesebb
orvostanárok mint kiváló gyógy-
ítalt ajánlanak.

Fey Rezső

mű-bádogos, vízvezeték- és csatornázási
vállalat

Szent János-utca 22. szám.
TELEFON 532. TELEFON 532.

Készít udvari fagymentes
closetteket vizöblítéssel.
Angol-closett berendezést,
viztartány vagy önzáró clo-
sett csapokkal való öblítéssel.
Mindennemű épület- és dísz-
bádogos munkát. Villany-
erő gépekkel berendezve.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Rimanóczy-u. 10. sz.
Elvállal minden szakmájába vágó
munkát, u. m.: matt és fényezett
szobaberendezések, konyhabutorok
készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkaért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.
192

Tisztelettel értesitem a nagyér-
demű közönséget, hogy
Csengeri-utca 21-ik szám alatt
saját házamban, egy a mai kor-
nak mindenképen megfelelő

= épület és =
műbutor asztalos

műhelyt létesítettem.
Elfogadok: előszoba és konyha
felszereléseket minden ki-
vitelben, továbbá templom,
iskola, gyógyszerár és ká-
véház berendezéseket kellő jár-
tassággal. Rajzzal és költség-
vetésekkel úgy helyben,
mint vidékre készséggel
szolgállok. — Tömeges rende-
léseket kérve vagyok kiváló
tisztelettel

Gaál József
mű-asztalos, Nagyvárad.

TELEFON 11-52.

TELEFON 11-52.

„NIGRIN”

a legjobb cipőkrém az egész világon
Az eddigi világhírű wiksnek vitriol nélküli gyártása is.

ST. FERNOLENDT, WIEN III.

es. és kir. udvari szállító.
80 éves gyári fennállás.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru,
cserép, fedéllemez, gipsz, nád,
csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

PÜSPÖK-FÜRDŐ.

Állandóan tiszta vizű uszoda.
Elsőrendű magyar konyha, valódi hegyi borok. Naponta
frissen csapolt elsőrendű kőbányai „Polgári sör”. A ven-
dégeket Dankó Kálmán szegedi zenekara szórakoztatja.
Mérsékelt árú kényelmes szo-
bák. Minél számosabb látogatást kér:

DANOS ISTVÁN

bérlet.

Nagyváradai Templomüvegfestészet Üvegcsiszoló és Tükörárúgyár R.-T.

TELEFON
11-64.

Nagyváradon, Gerliczi-utcza.

TELEFON
11-64.

Üvegcsiszolás
Üvegvésés
Üvegbetétek
Kirakatbetétek
Üvegedzés

Öntött tükrök
Coll-tükrök 2. mm. vastag
Polirt és finn tükrök
Faöntöttükrök

Fémkeretezés
Réz, nickel foglalatok
Diszüvegezés
Üvegfestészet
Homályosítás

tábla és tükörüveg nagyraktár

Opalescens és színes üvegek.

Kirakatüvegek

Épületüvegezés

Rajzokat és tervezéseket díjtalanul végezzük
Arjegyzéket és árajánlatot bérmentve
Szállítunk az ország bármely részébe

Amerikai üvegmozaik épülethomlokzatok ki-
képzésére. Hajlitott tükörüvegek.

CHARLES CIRCUSZ.

Európa legnagyobb, legszebb, legfényesebb, legelőkelőbb, legizlésesebb vándor-
cirkusza. Nagyváradon a vásártéren felállított 6500 nézőt befogadó óriási sátorban.

Megnyitó előadás kedden, augusztus 13-án
este 8 órakor.

A 3 és félórás előadás műsorának legszenzációsabb számai:

MISS CHARLES
tizenhét berber oroszlánnaal

CHUNG SIHI
kínai csoport. Zsonglőr, Eszk-
amatőr, copfakrobata-csoport.

Eredeti indiai fakirok
Abdul Mea főfakir vezetésével.

Charles igazgató
7 db. csodaszép jegesmedvéje.

Egyedülálló dresszura!
Az állatidomítás csodája!

**Hat vadon befogott
bengáliai királytigris**
WAGNER H. cowboy ido-
mitó elővezetésben.

Charles igazgató
csodásan idomított fokacso-
portja.

Nemzetközi hírneves artisták

Eredeti tripoliszi arabok
a világ legjobb ugrói és piramis akrobatái

Hat csoda elefánt
Az elefánt idomítás legmagasabb foka, Fer-
nandó ur elővezetésében.

Idomított zebrák, zebroidok
Páratlan a maga nemében. A legnehezebb
idomítás.

Lovas jelenetek
A világhírű Cooke Hubert-csoport lovas sport
jelenete. Coweoyok, indiánok bravuros lovas-
mutatványai. Lovas zsonglőrök.

Mr. Benoit szabad idomításai
Akrobaták, augusztok, bohócok.

Megnyitó előadás Nagyváradon, kedden augusztus 13-án este 8 órakor.

Jegyek elővételeiben egész nap Kiss Dávid és Társa különlegességi tőzsdében Rákóczy-ut, Orsolyazárda-
épület kaphatók.